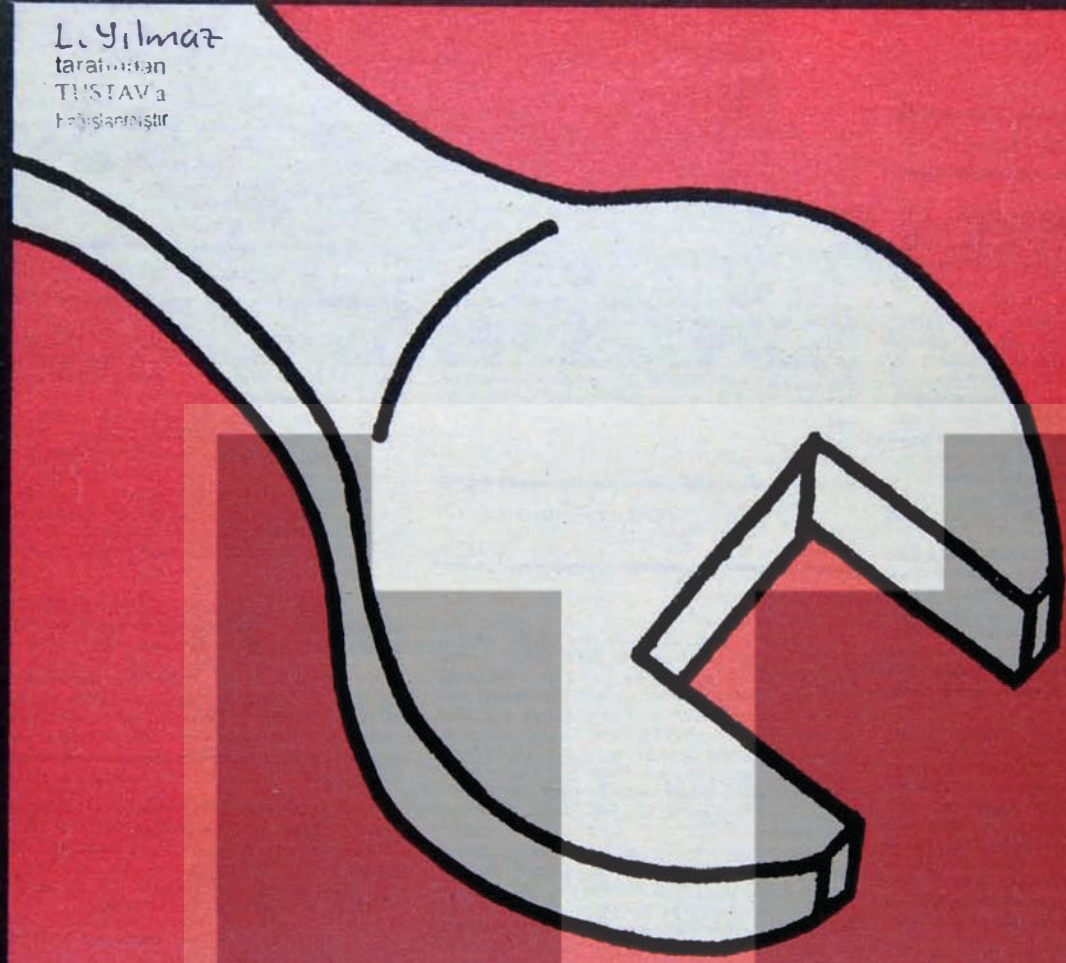

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 25 30 EYLÜL 1975 5 TL.

L. Yılmaz
tarafından
TÜSTAV'a
hediye edilmiştir

**sol
kenarda
oynayanlar**

TÜSTAV

"TARAFSIZ" BASININ "İLERİCİLİĞİ"

SERMAYENİN "DURUM" VAZİYETİ

"Tarafsız" basının ileri gelen kalemi "durum" yazarı da sol'da olup bitenlere merak salmış. Gerçi soldaki partiler Durumcu'nun 1. sayfasında pek yer bulamazlar ama sol adına ortaya atılan ne kadar "ilginç" görüş varsa hepsi yer alır bu gazetede.

22 Eylül'deki "konuşu" da Doğan Yurdakul, Aydınlik yazı işleri müdürü. Konu önemli: "Türkiye'de solun durumu". Hemen belirtmeli, "Durum" parlak değil. İnsan şaşıyor, nereye varmak istiyor Durumcusu sermayenin? Nereye varmak istediği belli de, neden başvuruyor bunca dolambaçlı yollara. Doğan Yurdakul mu şimdi Türkiye'de solun durumunu en iyi bilecek? Bilmiyor da nitekim. 12 Mart öncesi mücadeleleri, o çok ünlü milli demokratik devrimi bilmiyor Yurdakul. İpeki'nin amacı muhatapının bu cehaletini açığa çıkarmak idiyse, başarılı oldu, kutlamak gerek.

Ama bilgizlik asıl soruları soranda. "Peki, hangi parti daha çok ilde örgütlenmiş durumda?" diye soruyor Durumcu. Bunu Yurdakul'dan öğrenmek istemenin yeri var mı şimdi? Adigeçen partilerden soramak daha iyi olmaz mı ki? İlginc buluşları da var Durumcunun: "sol partilerin tümünü marksist kökenli saymak mümkün mü?" diye soruyor. Bir başka buluş da bürokrasi ilericiler burjuvazilerden sayan görüş. Daha neler.

Ama tüm bunların altında sermayenin ince taktikleri sırtıyor. İşçi sınıfı hareketi gelişirken onu görmezlikten gelmek, marjinal birtakım kişileri ön plana çıkarmak. Ne ilginç bir raslantıdır ki aynı durumcu 1968'de de Mihri Belli'yi konuk yapmıştı. Amaç gene aynıydı. TIP'i yıpratmak, işçi sınıfı hareketini örgütsüz bırakmaya katkıda bulunmak... Bugün de yapılmak istenen bu. Yoksa dünya halkları için en büyük tehlikenin "Sovyet sosyal emperyalizmi"nden geldiğini öğrenmek için Doğan Yurdakul'u Milliyet sütunlarında okumaya ne gerek var, gider Aydınlik'ında okuruz olur biter.

"YANKI" NIN GİZLİ PARTİSİ

Sermayenin durumcusunun "hiç de küçümsenmeyecek sayıda" bir takım kuruluşlar diyerek nitelediği bunca sol parti dururken "Yankı" muhabiri bula bula "Anayasa Mahkemesince kapatılan Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreterlerinden Sait Çiltaş'ı buldu, soru - cevap yapmaktır için.

Zaman zaman verdiği başarılı gazetecilik örnekleriyle haklı bir saygınlık kazanan Yankı'yı bu yollara sürükleyen nedir? Kimdir? "Anayasa Mahkemesince kapatılan" Türkiye İşçi Partisi'nin genel sekreterleri ve daha da önemlisi Genel Başkanı sağ, ve bugünkü TIP'in de Genel Başkanı.

Ama sorun bir bilgi noksanlığından değil, tersine, "Yankı" muhabirinin çok bilmişliğinden geliyor. Yankıcı Yankı'yı kendi siyasal amaçları için kullanmaya kalkmış, hepsi bu. İlk değil bu üstelik. 1974 Kasımında verdiği bir haberle tavrını belli eden Yankıcı geçtiğimiz Nisan'da da okuyucularını yanıltmış, YÜRÜYÜŞ de bu konuda 2. sayısı ile gereken açıklamayı yapmıştı.

Emekli yada emeksiz tüm askerlerle yaptığı konuşmaları ilgiyle okunan Yankı cinsel raporları ile de belli çevrelerin yakından izlediği bir dergi. Ama işbilir muhabirler yüzünden bazan böyle acıip durumlara da düşüyor. Her eğilimde kişilerden demec alınması değil eleştirilen, ne de demeci verenin kişiliği yada konuşmasının içeriği. Bunlar ayrı konular. Ama kafalarda yaratılmak istenen ne, insan "Yankı"dan bunu öğrenmek istiyor.

ABDİ EKOLÜNÜN DEVAMI: POLİTİKA

"İstanbul çocuğu" İsmail Cem Türk basınına yeni bir isim getirdi: 15 Eylül'de yayın hayatına atılan Politika. Yeni bir isim, yeni bir gazete değil. Bir denge uzmanının kıvraklığı ile sayfalarını haberdan gayri her şeye açan Politika umut verici bir başlangıç yapmadı.

Le Monde ve The Financial Times gibi batının başarılı iki gazetesi ile anlaşmak başarılı bir Türk gazetesi çıkarmaya yetmiyor. Haber başlıkları bile Le Monde çevirisi kokuyor. Ama Le Monde'un okunurluğu yok Politika'da, haberler, yazılar üstüste yığılmış sanki.

Bu Le Monde özentisi haber verme uğruna Ecevit'in önemli konuşmasını ikinci plana düşüren ilk sayıdan sonra, 16 Eylül'de Politika çizgisini açığa çıkardı: Kemal Türkler'in demokratik sol'a demecini 1. sayfada 4 sütun üzerinden ve anlamlı bir başlıkla vererek: "Türkler, küçük sol partilerin işçiyi temsil ettiği görüşüne katılmıyor". Bu görüşe katılmayan aslında İsmail Cem'in kendisi. Musa Öğün'e övgüler düzdüğü anlarında da aynı değerlendirmeyi yapıyor, "Sosyalist solu 1974 Türkiye'sinde öncelikle DISK temsil etmekteydi" diyor. DISK'e duyulan bu yakın ilgi şaşırtmamalı. Bu, Kemal Türkler'in DISK'e kabul ettirmek istediği çizgiye duyulan ilgidir. 21 Eylül'de İsmail Cem'in başyazısı hem işçilere, hem sermayeye akıllıca uyarılarla dolu. Sermayeden yana ilericiler, hatta devrimci olmanın çelişkileri.

Kemal Türkler'in "toplumsal ilerleme" sini manşette veren Politika, DISK mitinginde işçilerin "sosyalizm" sloganına tuttıkları alkışa yer vermiyor, ama bir önceki sayıda 1. sayfanın en önemli haberlerinden biri Sheraton otelinin kaybolan anahtarlarıyla ilgili. "Otel her an soyulma tehlikesinde"ymiş!

Portekiz konusunda Politika'nın okuyucuya en önemli hizmeti Batı'nın en gerici çevrelerinde çığnen sakızı getirmesi oldu, bu sakız Dandy'den bile ilginç. Adı, antikömünizm. Karşı-devrimin, emperyalizmin, tekelci sermayenin, gerici faşist kilisenin boy hedefi PKP İbrahim Çamlı'nın kaleminden de alıyor

payını: "Tutucu" bir parti oluyor. Robotlardan oluşan, muhayyeleden yoksun, adeta bir çeşit din saplantısı içinde bir kurum... İyi ki sol kenarda oynayanlar var da hem sermayeden yana olmak hem devrimci ve ilerici görünmek olanaklı.

ANKARA ANKA' NIN ŞAŞKINLIĞI

Kayseri'nin Sarız ilçesinin Dallıkavak köyünden Veli Bektaş bir YÜRÜYÜŞ abonesi. Dallıkavak köyünün çoğunluğu gibi o da Türkiye İşçi Partisi'li. Okuma yazmamız yok ama komşulara okutuyoruz, olup bitenleri başka kimden öğrenelim ki, diyor Veli Bektaş. İşte bu Veli Bektaş'ın köyü Dallıkavak'a CHP Kayseri senatör adayı Ziya Müezzinoğlu'nun yolu düşer. Müezzinoğlu'nun köylülerle konuşması Hasan Pulur'un köşesinde yankılanır ama asıl Anka olayı haber yapar. Ne var ki eli varmaz nedense Veli Bektaş'ın söylediklerini yazmaya, dili varmaz TIP adını etmeye bir türlü.

Veli Bektaş'la konuştuk biz. Anlat hele bize şu işin doğrusunu, dedik. Şaşırıldı. Ve anlattı. İşte Müezzinoğlu'nun karşılaştığı Balılıkavak köyü.

- Ziya bey, biz sizi 12 Mart döneminde tanıyoruz. Bize oy için propaganda yapmanıza hiç gerek yoktu. 12 Ekim'de köyümüz size oy verecek. Ama bu ne size, ne de partiniz olan CHP'ye verilen bir oy değil. Bizim amacımız MC'yi getirmek, onu kazandırmaktır.

Biz bu seçimde CHP'ye oy vereceğiz ama bizim partimiz TIP'tır. Biz Türkiye İşçi Partiliyiz. 1965 ve 1969'da TIP'e oy verdik. Partimiz kapatıldı, ve öyle icabetti ki, 1973'te CHP'ye oy verdik. CHP bizim sorunlarımızı çözecek parti değildir. TIP seçime katıldığı zaman oylarımız yine TIP'in olacaktır.

Diğer partilere gelince onların emekçi kitlelere öncülük yapacaklarına inanmıyoruz. Kimileri çıkıyor, güler yüzlü sosyalizmin öncülüğünü yapıyor. Ne demektir sosyalizmin güler yüzlüsü? Bir tek sosyalizm vardır, o da TIP'in sosyalizmidir, başka türlü olmaz.

- Peki Marks'ı ve Lenin'i tanır mısınız?
- Onlar büyük insanlardır. Biz onları şahsen tanımıyoruz, ama düşüncelerini siz herhalde bizim kadar bilirsiniz, değil mi Ziya Bey?

Köylülerin bu cevapları karşısında Müezzinoğlu'nun şaşkına döndüğü doğru. Doğru olan bir başka şey de Ankara Anka'nın da bu cevaplar karşısında şaşkına döndüğü. Ama bu işte en çok şaşırın ise, Dallıkavaklı YÜRÜYÜŞ abonesi Veli Bektaş:

- Biz Ziya beyle bildiğimiz gibi konuştuk. Sözlümüz eğlenceli bulunup yazıldıysa Partimizin adı neden yazılmaz, anlıyamadık gitti. Bunda saklı bişey yok. Biz TIP'liyiz, bizim partimiz İşçi Partisi'dir. Ama bu seçimde CHP'ye oy vereceğiz. Öyle yazınlar. YÜRÜYÜŞ öyle yazdı, Veli Bektaş, umulur ki Anka da öyle yazsın!

YÜRÜYÜŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAHİBİ:
Nihat SARGIN

SORUMLU YÖNETMEN:
Taner TUNCEL

TEKNİK SEKRETER:
Uğur OKMAN

KAPAK DÜZENİ: İbrahim NİYAZIOĞLU

ADRES:
Konur Sokak 15/8
Kızılay - Ankara
Tel: 17 45 81

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 aylık: 100 TL

ILAN KOŞULLARI
Arka Kapak Renkli : 7.500 TL
Arka Kapak Siyah Beyaz : 6.000 TL
İç sayfalarda sütun santimi : 20 TL
İç sayfalardaki yayın ilanları % 50 indirilmiştir.

Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri
Dağıtım GAMEDA
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

sol kenarda oynayanlar ve oynatanlar

YALÇIN KOÇUK

Hiç bir oyun bu kadar açık oynanmaz. Açık oynamak, zorunluktan ileri geliyor. Sermayenin yaygın organında sermayenin durum'cusu, sol adına, Türkiye solunun düşmanı küçük bir grubun sözcüsüyle konuşuyor. Konuşmada, Türkiye solunun durumu değerlendiriliyor. İki düşman karşı karşıya, Türkiye solu ile ilgili çarpık bir tablo çiziyorlar. Çarpık tabloyu, yüzbinlerce okura sunmak için özel bir özen gösteriyorlar. Bu özendeler birleşiyorlar.

Rastlantı değil. Sermayenin temel eylemlerinden birisi, sol gevezelikle ortaya çıkan sosyalizm düşmanı çizimleri abartmak. Temel yasalardan birisi bu. Ancak diyalektik de temel yasaları var: Her şey zıddıyla birlikte ortaya çıkar. Abartma, küçümsemeyle birlikte görünüyor. Sosyalizm düşmanı sol gevezelikleri projeksiyonlarla büyütenler bunlarla sosyalizm arasındaki ayrılıkları, temelli ayrılıkları, küçültmek, gözlerden uzak tutmak için özel bir özen gösteriyorlar. Çizilmek istenen tabloya, oynanmak için sahneye konan oyuna göre hepsi bir. Hepsini aynı yolun yolcuları. Kaba oyunun bir bölümü, bu.

Bir bölümü ise şöyle: Sosyalizm düşmanı sol gevezelikleri, sol adına yapılan kişiktirmaları büyüterek Türkiye'deki sosyalist akım ile ilgili ne istediğini bilmez, kendi bındığı dalı kesen, Türkiye'den habersiz bir görünüm vermek. Sosyalist akımı, kütleler önünde itibardan yoksun bir güç olarak göstermeye çalışmak. Yine abartma burada. Yalnız yine abartma, küçültme olmadan gerçekleştirilemiyor. Küçültme ise şurada: Sosyalist akımın, ne istediğini bilen, ileriyeye belirli bir perspektif ile bakan, bu bakışın sorumluluk ve güçlüklerini sırtlanabilen tutumunu inkâr etmek. Bunu, ellerinden geldiği ölçüde, kütlelerden uzak tutmaya çalışmak. Bugün her ikisi de yapılıyor. Her ikisi de yaptırılıyor.

Her ikisi de yapıldıkça bunların etkisinde kalan ilericiler de var. Etkilenmek, diyalektik yaklaşımdan uzak olmakla ilgili. Diyalektik yaklaşım eksikliğinin iki boyutu söz konusu. Bunlardan birisi bugün solun parçalanmış olduğu görüşüne dayanıyor. Bu görüşten kaynak alıyor. Kaynak da, yanlışlık da burada. Parçalanmamak için önceden bütün olmak gerekli. Parça bütünden kopabilir. 1970 öncesinde Türkiye sosyalist akımının dışına sürülmüş kimselerin, akımların, bugün birer parti tabelasıyla ortaya çıkmış olmaları solun parçalandığı anlamına gelmez. Gelmediği ve için diyalektikle ilgili yönü şundan belli: Bugün kütlelerdeki sol potansiyeli, 1970 öncesinden çok güçlü. Çok yaygın. Bunu kimse inkâr edemiyor. Sermayenin oyun oynama ve oynatma zorunluluğunun artması da buradan geliyor.

İkinci boyut ise şu: Bir gerçek ancak hareket halinde yakalanabilir. Sosyalizmin temel bilimin temel yasası, bu. Solun gücünü, sosyalist partileşme sürecinin gücünü görebilmek için, bu konuda gerçekçi yakalayabilmek için onu hareket halindeyken yakalamaya çalışmak gerekli. Sosyalist hareketin nereden gelip nereye gittiğine bakmak zorunlu. Eğer böyle bir yaklaşımla yola çıkılırsa, bugün ve yarın için daha gerçekçi değerlendirmeler yapmak mümkün olur.

Çeşitli ülkelerin sosyalist örgütlerine müşallat olabilen bir hastalık var. Eski ve yaygın bir hastalık. Adı, bundizm. İlk kez yirminci yüzyılın ilk yıllarında ortaya çıktı. Yahudi işçi sendikaları Bund'un örgüt içinde ayrıcalıklı ve bir yer istemeleri biçiminde somutlaştı. Sendikaların ya da etnik grupların sosyalist hareket içinde kaynaşma yerine özerkliklerini koruma istekleri, Türkiye sosyalist hareketi, 1970 yılına doğru bir de bu hastalıkla pençeleşti. Şimdi geride. Bu gün hastalığın kalıntıları var. Ama hastalık, artık hem saptanmış, hem de öz olarak geride bırakılmış durumda.

Sermaye hareketi uluslararası bir nitelik taşıyor. NATO Genel Sekreteri Luns'un, Ortak Pazar Raportörü Klepsch'in bugün Türkiye'de Demirel Hükümeti ni ayakta tutmak için gösterdikleri açık çabalar ortada. Emperyalizmin, bu arada Ortak Pazar'ın, Gonçalves'in görevden uzaklaştırılması koşuluyla Partekiz'e ekonomik yardım girişimleri de biliniyor. Bu da çok açık oynanıyor. Bir ülkenin sermayesinin uluslararası sermayenin bir parçası olduğunu gösteriyor. Yalnız, uluslararası nitelik taşıyan sadece sermaye hareketi değil. Bunun karşısında olan işçi sınıfı hareketi ve işçi sınıfı sosyalizmi de uluslararası bir niteliğe sahip.

İşçi sınıfı hareketinin uluslararası niteliğe sahip olmasının somut bir anlamı var: Anti-sovyetizm, anti-sosyalizm demek. Bu, bu kadar açık. Bu açıklığa da Türkiye sosyalist hareketi, 1970'e doğru geldi. Daha doğru deyişle 1970'e doğru bu hastalıkla da karşı karşıya gelindi. Hastalığı yenerek hareket yeni bir güç kazandı.

Şimdi bütün hastalıklardan arınmış olduğunu veya önündeki bütün güçlükleri yendiğini söylemek mümkün değil. Üstelik bunu söylemek anlamlı da olmaz. Çünkü imkânsız mümkün göstermenin anlamı bir yolu yok.

Şu anda anlamlı olarak söylenebilecekler sadece şu: Sosyalist hareketin yeniden örgütlenme düzeyi ne kadar istenilen aşamada olmasın, sosyalist hareket, karşılaştığı güçlükleri, bir yandan, tarihten aldığı birikimle diğer yandan da Türkiye'nin çelişkilerinin zorladığı mantıkla yenebilecek durumda.

Bu söylenenler boş bir inanç değil. Yaşanan günlerin taze gelişmeleri ile doğrulanıyor. Gelişmelerden birisi şöyle: DİSK yönetimine hakim olan bazı sendikacılar, açık bir sosyalizm ve sosyalist örgütlenme seçimini yapmadan, bu seçime karşı çıkarak ve sosyalist partiyi reddederek işçi sınıfı hareketinin politik bütünlüğünü koruyabilecekleri sevdasına kapıldılar. Son mitingde karşılaştıkları durum, bu sevadan gerçeklerle bağlantısını gözler önüne serdi. Bazı sendikacıların görebileceği açıklıkta ortaya koydu. Şimdi sol gevezeliklerle daha açıkça mücadele edebileceklerini ilan ettiler. Bir adım. Ama atılacak adımın tamamı değil. Çünkü sol gevezeliklerle mücadele etmek, sosyalist partinin görevi.

İkinci gelişme ise şu: 12 Mart öncesine kadar sosyalist düşüncenin karşısındaki kuramsal ve eylemsel güçlüklerden birisi Türkiye'de ağırlığın sanayide kaydedilmiş kabul ettirmek oldu. Bunun anlamı, kapitalistleşme sürecinin ileri bir düzeye doğru yol aldığı vurgulamak. 12 Mart'ın arifesinde sosyalist akım bir de bu mücadeleyle verdi. Bu mücadelede sosyalist hareketin karşısına çıkanlar, 12 Mart'ta ve hemen sonra tam zıt uca koştu. Sanayileşme ve tekelleri kabul etmekle kalmayıp tekellerden başka bir şey göremez oldular. Bunun için de "farelerin kemirmesine bırakılması" gereken yapıtları piyasaya çıkardılar. Türkiye'de bir Dr. Hikmet Kıvılcım'ın "patlaması" oldu. Türkiye kendi toprağından fıskırmış, şimdiye kadar ortaya çıkan bütün öğretileri geride bırakan büyük "düşünce" ile karşı karşıya geldi.

Nazım Hikmet'in mektuplarındaki deyimle "Deli Doktor"a ait şu ve benzeri düşünceler dayanılarak Türkiye çözümlemeleri yapıldı: "Her zümre kapitalinin kodaman mümessilleri biricik finans kapitalin ağaları kesilmişlerdir. Mesela, çelik kralı Morgan aynı zamanda banka kralıdır da. Krupp, Ford ve bizdeki Nemlize, Abdurrahman Naci, Metr Bilyoti gibi kapitalistlerin her tezgahda bezleri bulunur. Yalnız bu ağaların hepsi artık gerçek istihalle doğrudan doğruya alakadar olmak lüzumunu hissetmeyebilir. Onların gözünde bulundurdıkları, her yıl avuçlarına girecek olan irad- tır. Alt taraflı kapitallerin ister bankada, ister endüstride, ister ticaretle işle- sin onlara vız gelir." (Türkiye'de Sermayenin Yapısı - Finans Kapital, İlke, Haziran 1974).

Şimdi ise aynı dergi'nin son sayısında "ustalar, üretici güçleri tek tek tarif etmemişler" gibi ustaların ne yazdıklarını kendi okuma kapasitesiyle sınırlı sayan bilgilç ifadelerin dışında, Kıvılcım'ın üzerine uzun ve yararlı bir inceleme yer alıyor. İncelemenin özü ve özeti, incelemenin ifadeleri ile şöyle: "Yapmış olduğumuz ve aktaracağımız çalışmalar, Kıvılcım'ın dünya görüşünün işçi sınıfı sosyalizmi olmadığını açıkça göstermiştir." İnceleme, Kıvılcım'ın "dünya görüşünün küçük burjuva dünya görüşü olduğunu" belirtiyor.

İncelemede bir yandan Kıvılcım'ın "yiğitliğe" verdiği önem, diğer yandan da Jöntürk geleneğine iman ölçüsüne varan tutkunluğu üzerinde duruluyor. Ancak bunlarla Kıvılcım'ın "Nemlize" finans kapitali arasında bağ kurulmuyor: Kurulmayan zorunlu bağ şu: Türkiye'de yüz kadar "kötü" adam var. Yüz kadar iyi ve "iyi" adam, tercihi olarak "teğmen" bulunursa iş kökünden çözülür. Doktorun dünya görüşü bu denli basit.

Bu görüşün bir süre bir "patlama" şeklinde sol içine sokulmuş olmasına üzülmemek mümkün değil. Ama şimdi kendiliğinden ve sokanların eliyle dışına itiliyor. Bu da sevinilecek yan. Sevinme, hareketin zorlama ve ayıklama gücünden ileri geliyor.

Yalnız bu ayıklama ile ilgili olarak da söylenecekler var. Birisi gerçekten basit. Özveri, sosyalist hareket için gerekli. Özveri sahibi olmadan sosyalist harekete katkı yapmak mümkün değil. Ancak özveri gerekli olmakla birlikte tek koşul değil. Her özveri sahibi, her zaman katkıda bulunmaz. Diğer- ri ise daha temelli. Diyalektik, çok güçlü bir yöntem. Toplumların ve olayların gelişmesinde, bu gelişmenin açıklanmasında tek araç. Ancak bu aracın da, Lenin'in söylediği gibi, yetersiz olduğu yerler var. Diyalektik, kişilerin geçirdiği zigzagları açıklamaya yetmiyor.

SENDİKALAR KANUNU DEĞİŞTİRİLİYOR

Geçtiğimiz haftanın çarşamba günü, Ankara'ya 50 kilometre uzaklıktaki Canillı köyü meydanında AP Genel Başkanı ve Cephe hükümeti başbakanı Süleyman Demirel, partisinin seçim kampanyasını açarken, kalabalık arasında sarışın uzun boylu, semiz bir adam doluyor, herşeyi dikkatle izlemeğe çalışıyor.

Demirel neler söylüyordu, köylünün tepkileri nelerdi? Bütün bunlar en ince ayrıntılarına kadar söz konusu gözlemci tarafından izleniyordu.

Kimdi bu adam? Neyin nesiydi? Yoğun dikkatinin amacı neydi?

Bütün bu soruların cevabı, Demirel'e yakınlığıyla ünlü bir gazetecinin soruşturmasıyla çözüldü.

Amerika'nın Ankara Büyükelçiliğinde çalışan Mr. Fulligan, Canillı köyü meydanında "Demokratik gelişmeyi" izliyordu...

Amerikan sefaretinde, büyükelçi Macomber'den sonra adı gelen Mr. Farland veriyordu bu bilgiyi ve olayın çok normal olduğunu dikkati çekerek şunları ekliyordu:

"Biz, dost olduğumuz ülkelerde demokratik gelişmeyi izleriz..."

AP'nin Canillı köyü meydanındaki seçim mitingi işte bu nedenle bir CIA ajanı tarafından izleniyordu...

ABD'DE "DEMOKRATİK GELİŞMELER!.."

Aynı hafta içerisinde Başkan Ford'un, "Başka ülkelerin iç işlerine müdahale konusunda Amerika'yı yetkili" sayması ve Dışişleri Bakanı Kissinger'in Türkiye'ye karşı sert tutum takınma kararı vermesi ilginç raslantılar teşkil ediyordu...

CIA'nın Ankara görevlileri, Türkiye'deki "Demokratik gelişmeyi" böylesine ilgi ile izlerken "Hür dünyanın"(!) bekçisi Amerika'da da bazı "Demokratik gelişmeler" cereyan ediyordu!..

Önceki hafta bir suikast vartasına zar-zor atlatan Başkan Ford geçtiğimiz hafta San Francisco'da camını kil payı kurtarabiliyordu..

Sözün kısası "Demokratik gelişmeler" bakımından zengin bir hafta yaşanıyor...

Altı aydır işlenen siyasal cinayetler, taşı sopalı saldırılar bir hafta önce Bayburt'ta ve Eynesil'de CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e karşı sürdürülürken, Muğla yolunda bir genç AP'liler tarafından sopa darbeleriyle öldürülüyordu.

İbrahim Kocakarın adındaki genç AP'liler tarafından dövüldükten sonra hastahaneye getiriliyor ve orada can veriyordu....

BÜYÜK SERMAYENİN BÜYÜK TAARRUZU

Politik havanın alabildiğine gerdirildiği ortamda Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı da boş durmuyor, hükümeti "Kanunsuz grevlerin karşısında olmaya" davet ediyordu...

Sabancı'nın dili açık açık yasal grevlere karşı hükümeti davet etmeye varmıyordu ama söylediklerinden çıkan sonuç da bu yoldaydı.

Sabancı, çalışma barışını, sendikal rekabetin bozduğunu ileri sürerek, bazı sendika yöneticilerini suçluyor, hükümeti görevle çağırıyordu...

Sabancı'nın dilinin altında bir bakla gevelediği belliydi. Bugüne kadar yasal grevler de dahil olmak üzere tüm demokratik direnişlere karşı görevinin (!) farkında olan hükümetten ne isteniyordu?

Tekelci büyük sermayenin bir takım dolaplar çevirdiği belliydi.

Sessiz ve sinsi hazırlığın kokusu geçtiğimiz haftanın sonuna doğru çıktı. Cephe'nin, beş vakit namazını makam odasında kılmakla ünlü Çalışma Bakanı bu arada boş durmayıp, sendikalar kanununda değişiklikler yapılması yolunda hazırlıklar da yapıyordu...

Böylece, Sanayi Odaları Birliği'nin Ankara'da yaptığı toplantılarını, verilen demeçlerini ardında yatan tezgah açığa çıkıyordu...

Çalışma Bakanı Ahmet Tevfik Paksu, bir gazeteciye verdiği özel demeçte, Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı'nın endişelerine aynen katılıyor, vatan millet aşkına sendikalar kanununda boşluklar olduğuna dikkati çekerek bir takım değişikliklerin hazırlanma girişildiğini söylüyordu.

Politik arenadaki "Demokratik gelişmeler" işçi haklarında da sürdürülüyordu. İşçi sınıfının yasal ve demokratik haklarının kuşatılması, işçinin arkadan hançerlenmesi planlanıyordu: bunlar...

ÇINAR OTELİ VE ÖTESİ

Plân, aylar önce, İstanbul'da Çınar Otelindeki bir toplantıda tartışılmış ve tekeli sermaye içinde görüş ayrılığı çıkmıştı. Büyük sermayenin İstanbul kemasi, işçi haklarında kısıntılar yerine daha liberal önleyici tedbirler yoluna gidilmesini savunurken, büyük sermayenin özellikle Adana'da somutlaşan diğer kanadı kesin tedbirlere yönelmesini önermişti.

Aylar sonra başı Sabancı grubunun çektiği kanat cepheden taarruza geçiyordu.

Cephe hükümetinin özellikle AP ve MSP büyük manevellarıyla, kararlarını dikte ettiren dışa bağımlı tekeli sermayenin bu kanadı, çareyi antidemokratik gidiş ve faşizan yönetimde görmektir. Altı aydır zincirleme gelişen cinayetler, saldırı, baskı, kıyım ve terör hareketleri son ve en önemli halkayı işçi sınıfına indirilecek darbe teşkil etmektedir.

Önceki haftalar içinde, komando-başı Türkeş'in, Ecevit'in deyimiyile "Ankara'daki eşkiya"nın başkanlığında yapılan toplantıların ve hazırlanan "Asayiş programı"nın ana hatları belli olmaya başlamıştı.

KIRIKKALE'DE CİNAYET

YURUYUŞ'un baskıya hazırlandığı sıralarda CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit Ankara'nın Kırıkkale ilçesine gitmeye hazırlanıyordu.

Ecevit bir gün önce, yani Cuma günü Genel Merkezde seçim gezisi için çalışmalarını sürdürürken Ankara'da gazete büroları ısrarlı soruları cevaplandırmaya çalışıyorlardı. Telefonlardaki ses soruyordu:

"Bülent Ecevit'e suikast yapılmış doğru mu?.."

Aynı sorular CHP Genel Merkezi'ne de yöneltiliyordu...

Ama neydi? Bu sorular hangi kaynaktan dağılıyordu... Olay biraz kurcalayanlar, ardında neler yattığını anlamakta gecikmediler. Olay rezil bir Nazi taktiğiymiş... Cumartesi günü Kırıkkale'ye gitmeye hazırlanan Ecevit'i psikolojikman etkilemek, sindirmek...

Önceki haftanın cumartesi günü bu ilçede olaylar meydana gelmişti. Öğle vakti ilerici gençlere faşistler saldırımlar ve Renault marka bir otomobil gençlere kurşun yağdırılmıştı. Ateş sırasında Temel Akkaya adında bir yüksek okul öğrencisi yaralanmıştı.

Faşistler aynı tür saldırılara 23 Eylül Salı günü de devam etmişler, gece yarısı evine dönmekte olan devrimci lise öğrencisi Yusuf Yılmaz dokuz yerinden bıçaklanarak öldürülmüştü.

Polis Temel Akkaya'yı yaralayanlardan bir kaç kişiyi göstermelik kabilden gözaltına almış bazılarını da salıvermişti. Yusuf Yılmaz'ın katilleri ise henüz serbestçe dolaşmaktadır...

Ecevit'in geleceği bilinen Kırıkkale'de cepheci tayfaların hazırlıkları bunlardı; yani bazı "Demokratik gelişmeler"!!..

İşbirlikçi tekeli burjuvazinin 12 Ekim seçim kabusu öncesi Türkiye'ye hediye ettiği ortam budur...

AGATHA CHRISTIE Mİ, İŞÇİ SINIFI DEVRİMCİLİĞİ Mİ?

23 Eylül günü öğleden sonra, Ankara. 17 33 78 numaralı telefon acı acı çaldı. İskele dayayıp demir dolapların üst raflarındaki dosyaları karıştıran sorumlu inene kadar telefon edenin yüreği hop ediyordu: Ya cevap vermezse? Ya kimse yoksa? Ne cevap verecekti? Neyse ki sorumlu sık sık cevap vermek için arandığı telefonunun ahizesini çabuk kaldırdı ve muhatabını meraktan kurtardı.

Olay başkentte geçiyordu. Telefonla arayan Avukat Halit Çelenk, 17 33 78 numaralı telefonla aranan da TIP Ankara İl Başkanı Osman Sakalsız'dı. Olayın bundan sonrasını adım adım izleyelim. Çelenk TÖB - DER Genel Merkezinden arıyordu. Aramasının nedeni önemliydi. TSIP'ten aldıkları bir habere göre TSIP, TEP ve TIP 28 Eylül pazar günü İstanbul Spor Sarayında bir miting düzenleyecekti; TÖB - DER'in katılımı mümkün müydü. "Sosyalist Büro" iğini, TIP'in tutumunu yakından izleyen Çelenk gene de TIP Ankara İl merkezine sormayı gerekli bulmuştu, Sakalsız'ın cevabı keşindi; böyle birşey yoktu. Ama gene de İstanbul'da, Genel Merkez'le bir görüşme yapılmasında yarar vardı. Telefon numarasını verdi.

İstanbul 44 40 62 numarayı Bin Ali Seferoğlu açtı. Karşısında Can Açıkgöz vardı. Onun da böyle bir mitingden haberi yoktu, kesinlikle. Beş dakika ara ile Osman Sakalsız da Genel Merkez'le telefon bağlantısı kuruyor, Açıkgöz ile görüşüyordu. Olup biten neydi ki?

Olup biten çok geçmeden anlaşıldı. Telefon konuşmalarından 15 dakika sonra TSIP Genel Merkezinden Çağatay Anadolu Nur - u Ziya Sokak 17 numaradaki TIP Genel Merkezine geliyor ve Can Açıkgöz'e önemli bir haber veriyordu, bir öneri ile birlikte. TSIP, TEP ve TÖB - DER 28 Eylül Pazar günü Spor Sarayında ortak bir miting düzenlemeyi kararlaştırmışlardı. Halit Çelenk de konuşmacı olarak katılımı kabul etmişti, TIP bu mitinge katılmaz mıydı. Açıkgöz, durumu ancak ertesi gün Genel Başkan'a iletebileceğini söyler. Ve hemen ardından da Ankara İl örgütünü telefonla arar, durumu Osman Sakalsız'a anlatır. Osman Sakalsız TÖB - DER'e telefon eder, merakla sonucu bekleyen TÖB - DER hukuk danışmanları ve Genel Başkan Cemil Çakır hayretle öğrenirler olup biteni. Çelenk kendini tutamaz, "Bu ne biçim ciddiyet!" der. Yarım saat sonra da Cemil Çakır TIP Ankara İl'i telefon eder; Osman Sakalsız'a, TÖB - DER'in böyle bir toplantıya katılmama kararı aldığını bildirir.

Ertesi gün Çağatay Anadolu TIP Genel Merkezi'ni yeniden arar. Genel Merkez'deki sorumlu kimlerin katılacağını yeniden sorar. Aldığı cevap Halit Çelenk, Teoman Öztürk ve TUMAS'ın katılacağı olur. Oysa Çelenk birgün öncesinden katılmama kararı almıştır. TMMOB'nin ise bu tür toplantılara katılmama yolunda prensip kararı vardır.

Daha da "ilginç" olanı, Çağatay Anadolu'nun TIP Genel Merkezi'ne geldiğinde "imkân bulursak bir aşıleme yapacağız" demiş olması, fakat aynı anda matbaada TEP ve TSIP imzalı afişlerin basımının bitmiş olmasıdır.

Halit Çelenk sormakta haksız mı: "Bu ne biçim ciddiyet!"

**BAĞIMSIZ ADAY GÖSTERMEK,
PARTİNİN SEÇİMLERE KATILMASI
DEMEK DEĞİLDİR...
KİTLELERİ BAĞIMSIZ ADAYLAR YOLUYLA
SOSYALİZM KONUSUNDA
İLGİLENDİREBİLMEK ANCAK ÇOK ÖZEL
ŞARTLARDA MÜMKÜN OLAN BİR İŞTİR
HELE TÜRKİYE'NİN BU GÜZ SEÇİMLERİ
ORTAMINDA İMKANSIZDIR.
BU YOLDAN SES DUYURMAYA KALKMAK
BÜYÜK BİR İHTİMALLE
SESİN HİÇ OLMADIĞI VEYA PEK CILIZ
OLDUĞU İZLENİMİNİ YARATMAK
GİBİ TAM TERS BİR SONUÇ VEREBİLİR.**

**İLERİCİ ADAYLARA
OY VERME ÖNERİSİNİN
SORUN İÇİN GEÇERLİ,
CİDDİ BİR ÇÖZÜM
OLMASINA İMKAN YOKTUR.
BU ÖNERİ,
BELLİ BİR PARTİYE
OY VERME
KONUSUNDA SORUNA
AÇIK YÜREKLE
EĞİLMİYŞİN
SORUNDAN KAÇIŞIN DIŞINDA
BİR ANLAM
TAŞIMAMAKTADIR.**

**TOPLUMSAL TEMEL ÇELİŞKİ VE
KUTUPLAŞMA SEÇİMLERE KATILAN
PARTİLER DÜZEYİNDE GÜDÜK BİR BİÇİME
BÜRÜNEREK CHP - MC PARTİLERİ
ÖNCELİKLE DE CHP - AP KUTUPLAŞMASI
VE ÇATIŞMASI OLARAK
ORTAYA ÇIKMAKTADIR.
BU ŞARTLAR ALTINDA EMEKÇİ KİTLELER
İLERİCİ, DEMOKRASİDEN YANA SEÇMENLER
GERİCİLER KOALİSYONU
MİLLİYETÇİ CEPHE'YE KARŞI SEÇİMLERDE
TEK ALTERNATİF OLARAK
CHP'Yİ GÖRMEKTEDİRLER
VE GERÇEKTEN DE SEÇİMLERDE BAŞKA
GEÇERLİ CİDDİ BİR ALTERNATİF YOKTUR**

TİP'in 12 Ekim seçimlerinde tutumu açıklandı

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu, 13 - 14 Eylül tarihli toplantısında, Parti'nin 12 Ekim seçimlerindeki tavrının ne olması gerektiğini görüştü ve karara bağladı. Karar, bir broşür halinde TİP yayınlarından kamuoyuna duyuruldu.

Parti programında ve "Demokrasi Bildirgesi"nde, politik demokratikleşmeyi, özgürlüklerin kısıtlamalardan kurtarılarak genişletilmesi ve geliştirilmesini, demokrasi mücadelesinin güncel, ivedi gündem maddesi olarak saptayan TİP, Merkez Yönetim Kurulu'nun 2 - 3 Ağustos tarihli toplantısında benimsenen Güncel Görev adlı bildiriyle de, önümüzdeki seçimlerde MC'nin iktidarında düşürülmesini sağlayacak koşulların yaratılmasını gerekli gördüğünü açıklamıştı. Güncel Görev'de, 12 Ekim seçimlerinin MC iktidarı için bir referandum niteliğinde olacağı görüşüne de yer verilmişti.

**Seçimlere Sosyalist Partiler
Katılmamaktadır.**

TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun aldığı son karar metninde, anti - demokratik seçim yasası nedeniyle, işçi sınıfı partisi oldukları iddiasındaki partilerin seçime katılmadığı, dolayısıyla "sosyalizmin bağımsız sesini duyurmak için seçimlere katılma" görüşünün fiilen gerçekleştirilmesi olanaksız bir görüş olduğu belirtiliyor.

Daha sonra, bağımsız aday göstermenin partinin seçimlere katılması anlamına gelmediği belirtiliyor ve şöyle deniyor: "Kitleleri bağımsız adaylar yoluyla sosyalizm konusunda ilgilendirebilmek ancak çok özel şartlarda mümkün olan bir iştir; hele Türkiye'nin bu güz seçimleri ortamında imkansızdır. Bu yoldan ses duyurmaya kalkmak, büyük bir ihtimalle sesin hiç olmadığı veya pek ç'üz olduğu izlenimini yaratmak gibi tam ters bir sonuç verebilir." Kararda, bunun, ciddiyetten yoksun, yanlış ve sosyalist harekete zarar verici bir tutum olacağı belirtiliyor.

TİP'in aldığı kararda, daha sonra, "ilerici adaylara oy verme" önerisi şu biçimde eleştiriliyor: "Öncelikle belirtmek gerekir ki, Türkiye'de seçim yasaları uyarınca adaylar değil, partiler seçilmektedir. Dar bölge seçim sistemi yoktur. Muhtelif partilerin adayları arasında karma bir liste yapmak mümkün değildir. Bir parti listesine tercihli oy kullanılması da, her şeyden önce bir partiye oy verilmesini gerektirmektedir. Ancak belirli bir partinin seçilmesinden sonra, o parti listesinden az sayıda tercih işareti geçerli olmaz. Diğer tercih işaretlerinin geçerli olabilmesi ise, o liste içinde yarı sayıda adayın işaretlenmesi şarttır. Aynı liste içinde bu kadar sayıda tercih edilecek aday bulunmadığı takdirde az sayıda tercih işareti geçerli olmaz. Diğer yandan, verilen tercihli oy pusulalarının hesaba katılabilmesi için ayrıca, tercihli oyların 5'e kadar adayın seçileceği seçim çevrelerinde, o partiye verilen toplam oy sayısının yarısına erişmiş olması, herhangi bir adaya verilen tercih işaretlerinin toplamının da en az 5 bine ulaşması gerekir. Bu durumda "ilerici adaylara oy vermek" önerisinin, sorun için geçerli, ciddi bir çözüm olmasına imkân yoktur. Bu öneri, belli bir partiye oy verme" konusunda soruna açık yürekle eğilemeyeşin, sorundan kaçışın dışında bir anlam taşımamaktadır."

Bu seçimler bundan önceki seçimlerden farklıdır.

TİP'in kararında, daha sonra, 12 Ekim seçimlerinde partiler arasındaki kutuplaşma şöyle değerlendiriliyor: "Sermaye - emek çelişkisi diğer ikincil çelişkilerin üstündesinden sınırlarak apaçık ortaya çıkmış, bir yanda işçi sınıfı ve emekçi kitleler (kol ve kafa emekçileri), öbür yanda emperyalizmle bağıntılı büyük sermaye ayrışımı olarak somutta biçimlenmiştir. Bu kutuplaşma ve çelişki politik düzeyde demokrasi anti - demokrasi çatışması olarak yansımaktadır. Anti - demokratik, sağ güçler MC'de odaklanmış durumdadır. Cephe'nin başını, hâfâ büyük burjuvazinin partisi olmak niteliğini koruyan AP çekiyor. Sol'da benzeri bir odaklaşma ve baş çekme henüz yok. 12 Mart döneminden sonra sosyalistler yeni yeni örgütleniyor ve seçim yasasının anti - demokratik hükümlerinden dolayı sol'da mevcut partilerden hiçbirini bu seçime katılmıyor. Bu durumda, toplumdaki kutuplaşma seçimlere giren partiler düzeyinde gereği gibi ifadesini bulmuyor. Seçimlerde sermayeyi temsil eden partiler ve baş temsilci, büyük burjuvazinin partisi var; emeği, işçi sınıfını temsil eden parti yok. Üte yandan büyük burjuvazinin ve di-

ğer en gerici burjuva güçlerin temsilcisi MC, kitlelerin kabaran hareketliliğini ve ekonomik - sosyal istemlerini bastırmak ve önmek için gittikçe artan ölçülerde baskı ve şiddet yolunu tutmakta, burjuva demokratik özgürlüklere dahi tahammül edememektedir, kitlelerin ve demokratik özgürlüklerin temsilciliğini CHP'de görmekte ve seçimlerde salvo ateşini onun üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Ayrıca, emekçi kitlelerde de CHP'ye bir eğilim, özlüm ve istemlerinin CHP iktidarında gerçekleştirileceği sansı görülmektedir. Bütün bu nedenlerle, toplumsal temel çelişki ve kutuplaşma seçimlere katılan partiler düzeyinde güdük bir biçime bürünerek CHP - MC partileri, öncelikli de CHP - AP kutuplaşması ve çatışması olarak ortaya çıkmaktadır."

"Bu şartlar altında emekçi kitleler; ilerici, demokrasiden yana seçmenler, gericiiler koalisyonu Milliyetçi Cephe'ye karşı seçimlerde tek alternatif olarak CHP'yi görmektedirler ve gerçekten de seçimlerde başka, geçerli ciddi bir alternatif yoktur."

"Tavrimiz" adlı karar metninde, seçimleri boykot etmenin ve Türkiye'de MC partileri ile CHP'yi aynı torbaya koymamanın, yanlışların en büyüğü olacağı görüşüne de yer veriliyor.

Kitlelerin CHP'ye oy verme eğilimi bir yanlığı da içermektedir.

TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun karar metninde, daha sonra, emekçi kitlelerin ve demokratik özgürlüklerden yana olan seçmenlerin CHP'ye oy verme eğilimlerinin bu seçimlerde doğru bir tutum olduğu, ancak bunun bir yanlığı da bir ölçüde içerdiği görüşüne yer verildi.

Karar'da, kitlelerin büyük kısmının, CHP iktidara geldiğinde özlümlemlerinin gerçekleştirileceği inancıyla CHP'ye oy verecekleri, ancak CHP'nin ne programıyla ne de parti yapısıyla kitlelerin özlümlemlerine cevap verecek durumda olmadığı belirtiliyor ve şöyle deniyor: "CHP'nin uygulamayı önerdiği program, dış ve iç politikasıyla, ne Türkiye'yi emperyalizmin pençesinden kurtarabilir, ne de onu geri kalmışlıktan kurtaracak gerçek bir kalkınma yoluna sokabilir."

Karar'da, buna rağmen, toplumumuzun güncel, ivedi sorununun politik demokratikleşme olduğu; esasen kısıtlı olan, 12 Mart döneminde daha da kısıtlanan ve şimdi büsbütün yok edilmeye çalışılan demokratik hak ve özgürlükler konusunda da bu seçimlerde gerici, faşizan MC'ye karşı tek alternatifin CHP olduğu söyleniyor.

TİP'in kararında, doğru değerlendirmeye şöyle formüle ediliyor:

MC'ye hayır!

Belirleyici Faktör

TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun aldığı kararda, ayrıca, 12 Ekim seçimlerinde verilecek oylar konusunda belirleyici faktörün kitlelerden CHP'ye oy verme eğilimi değil; "hangi davranışın, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm hareketine yardımcı olacağı" olduğu belirtiliyor. Daha sonra şu görüşe yer veriliyor: "Soruna bu açıdan bakınca, CHP'nin sol ile güçlü birliktirlik konusundaki olumsuz tavru da ikinci derece de kalır. Nesnel, somut durum CHP'ye oy vermeyi gerektirmektedir; CHP'nin subjektif tutumu olumsuz olsa da."

Karar şu sözlerle son buluyor:

"Sorun, işçi sınıfı ve emekçi kitleler hareketinin uzun vadeli hedefleri çerçevesi içinde ve bu hedefleri bir an gözden kaçırmaksızın, güncel şartlar içinde hareketin gelişmesine yarayacak somut taktikleri doğru saptamaktır. Her taktik sorunda, kıstas daima, hareketin, son hedefi doğrultusunda ilerlemeyi sağlayacak, kolaylaştırarak şartların oluşturulabilmesi, gerçekleştirilebilmesidir. Bu taktik doğru olarak saptandıktan sonra, onun uygulanması, işçi sınıfı hareketinin bağımsızlığı korunur ve "bağımsız sesi"nin duyurulması için gerekli ve mümkün propaganda, ajitasyon ve eylemler yapılır. CHP'ye oy verilmesi önerisi bu işlerin yapılmasına engel değildir. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelemiz açısından bugünkü durumda, AP oylarının karşısında CHP oylarının artmasında yarar vardır."

T.C.

DANIŞTAY

Onikinci Daire

Esas No: 1974/2314

Karar No: 1974/2749

YURUYUS, ODTU yasasının Anayasa'ya aykırılığının hukuksal gerekçelerini açıklıyor

KARŞI OY

XX- Dava Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi olan davacıya

1973/1974 ders yılı dönemi için idari yetkililerce akademik çalışmalarının yeterli bulunmadığı gerekçesiyle yıllık derece terfiinin verilmesi yolundaki işlemin iptali istemine ilişkin olup, bu işlem Dairemizce görev yönünden çoğunlukla reddetmiştir. Uçsa red kararına dayanak alınan 7307 sayılı U.D.T.Ü. Kanununun 17. maddesi aşağıda açıklıyacağımız nedenlerle Anayasaya aykırı düşmektedir.

Sınava girmeyen öğrencilere not vermedikleri gerekçesiyle son olarak görevinden alınan ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyelerinden Davran Eşkinat'ın geçen yıl, "akademik çalışmalarının yetersizliği nedeniyle yıllık ücret terfiinden yoksun bırakılması" hakkındaki işlemin iptali için Danıştay'a başvurmuştu. Danıştay Onikinci Dairesi, 7307 sayılı ODTÜ yasasının 17. maddesine dayanarak iptal istemini geri çevirmiş, ancak iki mahkeme üyesi Hikmet Müftügil ve Ahmet Konur karara muhalefet şerhi koydular. Karşı oylarını da, ODTÜ yasasının 17. maddesinin Anayasaya aykırı olduğuna dayandırdılar. İki yargıç maddenin Anayasa'ya aykırılığını şöyle açıkladılar:

1 - 7307 sayılı ODTÜ Kanununun 17. maddesi şöyledir:
"Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mütevelli Heyeti ile öğretim üyeleri, idar-

recileri, memur ve müstahdemleri, halk ve mensup oldukları üniversite ile muamele ve münasebetlerinde hususi hukuk hükümlerine tâbi olup haklarında memurun muhakemat kanunu ile memurun kanununun, T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanamaz." Demekki öğretim üyeleri Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca hizmet sözleşmesi ile üniversiteye bağlanacak, hizmet süresi sonunda hattâ bu süre dolmadan gerekli tazminatı ödenerek öğretim görevinden çıkartılabilecektir. Bunun sonucu olarak aylık ve yükseltmeleri de üniversite idaresinde daha doğrusu Mütevelli Heyetince taktir edilecektir. Zira kanunun 3. maddesi ile öğretim üyelerinin ise alınan esasları, hizmet koşullarını tayin yetkisi 9 kişilik Mütevelli Heyetine verilmiştir. Bu düzenleme Anayasanın 120. maddesine aykırıdır.

Adı geçen maddede bir Üniversitenin kuruluş ve işleyiş ilkeleri gösterilmiştir. Bu ilkeler arasında en önemlisi özerkliliktir. Herşeyden evvel Üniversite idari özerkliğe sahiptir. Kendi organları ile yönetilir. Anayasa bu konudaki istisna hükmünü getirmiştir; "Özel Kanuna göre kurulan Devlet Üniversiteleri hakkındaki hükümler saklıdır." Anayasanın Temsilciler Meclisindeki görüşmelere esas olan ilk metninde bu hüküm yoktur. İkinci görüşme sırasında bu hüküm metne konmuştur. (T.C. Anayasası, Ankara 1966. Sayfa 3240, 3304) Komisyon sözcüsünün de açıklamasına göre bu kabulün hiç bir zaman üniversite özerkliğine aykırı düşmesi gerekmemekte ve bu ilkeye aykırı düşen Özel Kanuna göre kurulmuş olan Üniversitelerin bünyelerini değiştirme zorunluğu bulunmamaktadır.

Şu halde Özel Kanunların Üniversite özerkliğini ortadan kaldıracak nitelikteki hükümlerinin 120. maddenin öngördüğü ilkelere uydurulması Anayasa buyruğudur.

Bir Üniversitelerin Öğretim Üyelerini Özel Hukukun hizmet sözleşmesi statüsüne bağlamak, bilimsel özerklik ilkesine aykırıdır. Hizmet süresi sonunda ve hatta bu sürenin bitiminden önce dahi görevinden alınma olasılığı bulunan bir öğretim üyesinin bilimsel yönden serbest çalışma ve araştırma yapması, yönetime hakim olan politik atmosferden etkilenmeden öğretim görevini barışması güçtür ve kimi zaman olanak dışıdır. Nitekim davalı böyle bir atmosferin içinde olduğunu ileri sürmektedir. Yıllardanberi Öğretim görevini yaptığı üniversiteden yetersizlik damgasıyla kovulma tehlikesiyle karşılaşabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No: 2093
C. No.:

ANKARA Onaltıncı Noterli	EMANET ZAPTI
Cellülinin Gökiçir	EMANETİ YATIRIŞI : Sabri Aktürk ve Muhtar Durmaz Vekilli Av. B. KEMAL YÜCEL Rüsgarlı İbrahim Müteferrika Sok. Resitlot No: 2 No: 209 ANKARA
Tel.: 11 72 13	YATIRILAN EMANET : Kopyalı ve imsali: Boyas bir Zarf.
	Emanet Defterindeki Sıra No. :
	Tevdi tarihi : 28/7/1975 Passtesi
	Sabri Aktürk ve Muhtar Durmaz Vekillileri Av. B. Kemal Yücel tarafından 28/7/1975 tarihinde Noterlik'imise müveccizle emanetini talep ettiği bir adet Boyas Renkte Kopyanın her dört tarafı vekil tarafından imsali bir adet zarf Noterlik'imise emanet edilmiştir.
	"Meskur emanota tutulmuş zarf ilerde ihtilaf sahar ettiği taktirde ilgili mahkeme tarafından taktik için istenildiğinde Noter tarafından mahkeme müveccizine Üsere Noterlik'imise teslim edilmiştir.
	Alınan İqba zarfı tarafından ilgili mahkeme istenildiğinde gönderilmek üzere alındı ve Üsere Kararına münasip kopyaları Tunc mühürle mühürlendi.
	Emaneti tevdi eden Noter Vekilleri Av. B. KEMAL YÜCEL
	28/7/1975 tarihli İqba Emanet Zaptı altındaki İmza sahibinin şahıs ve hüviyeti ibraz eylemişti Ankara Boyasından verilmiş 4214 Sicil numaralı evvelatlarla münasip hüviyet kartının taktiklerden anlaşılan Av. B. KEMAL YÜCEL'in olduğunu ve danışmadan onaylı 28/7/1975 tarih ve 15088 ve 15089 Yevmiye numaralı ile onaylı vekaletnamelerdeki yetkisine müsteniden müveccizleri SABRİ AKTÜRK ve MUHTAR DURMAZ isimlerini bilvekele hareketle İqba Emanet Zaptı'nı İmza eylediğini onaylarım. 28 Temmuz 1975

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No: 584
C. No.:

ANKARA Onaltıncı Noterli	EMANET ZAPTI
Cellülinin Gökiçir	29.7.1975 tarihinde yapılan Davran Tarihi Sınavına girilen 28.7.1975 tarihinde Murat Aygün'den dava Üsere Davran Tarihi Hocası Tunc Tokin Üsere 'ın yapılmış İstibanda alınmış şifalı olduğu 14 soruya aldın. İmza Üsere aldığın 14 soru istibanda aynı yapılmıştır
Tel.: 11 72 13	Aynı çıkan sorular ifade vamiç olduğu evvelan Arka şahıfında fotoğrafı olarak alındı ve Noter Defter ile mühürlendi. İqba İstibad ilerde şahıs tarafından mahkeme müveccizine aynı boyas ödenmesine galdı ve boyas ödendi.
	YPT-S : AHLEN GİZ
	Atatürk Bulvarı No: 255/6-74 ANKARA
	31.7.1975 tarihli İqba İfada zarfı altındaki İmza sahibinin şahıs ve hüviyeti ibraz eylemişti T.C. D. T. Ü. den verilmiş fotoğrafla ve taktikli 4440 nolu ve 4. maddesi 8803 numaralı Şifalı AHLEN GİZ'in olduğunu ve hüviyetini bilvekele İmza eylediğini onaylarım. 31 Temmuz 1975

Böyle bir durumda öğretim üyesi bilimsel özerklik güvencesinden yoksundur. Dolayısıyla üniversitelerin bilimsel özerkliği de söz konusu olamaz.

2 - Çoğunluk kararına dayanak tutulan 17. madde Anayasanın 117. maddesinde yazılı ilkelere de aykırıdır. Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kanun hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar eline görülür. Üniversiteler Kanunla kurulan kamu tüzel kişisidir. Yükümlü olduğu hizmetin kamu hizmeti olduğunda kuşku yoktur. Bu yön Anayasanın 50. maddesinin ilk fıkrasında genel kurala bağlanmıştır. Öğretim hizmeti devamlı bir kamu hizmetidir ve devletin başta gelen asli ödevlerinden biridir. Böyle olunca öğretim hizmetiyle görevli kişilerin, özel hukukun sözleşme yoluyla değil, kamu statüsü ile devlete bağlı olması gerekmektedir.

3 - 7307 S. Kanununun 17. maddesi Anayasanın 114 ve 140. maddeleriyle de çatışmaktadır. Gerçekteki kamu tüzel kişisi olan Üniversitelerin, kamu personeli niteliğindeki öğretim üyeleriyle olan ilişkilerinden doğan hak ve borçları kamu hukuku çerçevesinde düzenlenmesi gerekir. Bütün ilişkileri ait sarruflar, idari işlemlerin tabi olduğu yargısal denetime tâbidirler. Tersine bir düzenleme idari yargı sistemi ve bunun dayandığı temel hukuki ilkelerini zedeledir.

4 - Son olarak 17. madde Anayasanın 12. maddesinde yazılı eşitlik ilkesiyle de bağdaşmaz. Zira haklı bir nedene dayanmadıkça eşitlikle bahsedilemez. Öğretim üyelerinin Özel Hukuk hükümlerine tabi tutuluşlarının hangi haklı sebebe dayandığı anlaşılacaktır.

Yukarıda gösterilen ve açıklanan nedenler, 7307 S. Kanununun 17. maddesinin Anayasanın bazı hükümlerine, bu hükümlerin dayandığı hukukun genel esaslarına aykırı düşüğünü kanıtlamaktadır...."

ODTÜ REKTÖR YARDIMCISI'NIN SINAV SORULARINI ÖNCEDEN DAĞITTIĞINI SAPTAYAN NOTER TUTANAKLARI

2 Ağustos tarihli gazetelerde şöyle bir haber yer alıyordu: "Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden bir grup öğrenci, Devrim Tarihi sınav sorularının Rektör Yardımcısı Yuluğ Tekin Kurat tarafından önceden dağıtıldığı iddiasıyla sınavların iptali için Danıştay'a başvurmuşlardır. Öğrenciler ayrıca, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'ne de başvurarak delil tesbiti yapılmasını istemişlerdir."

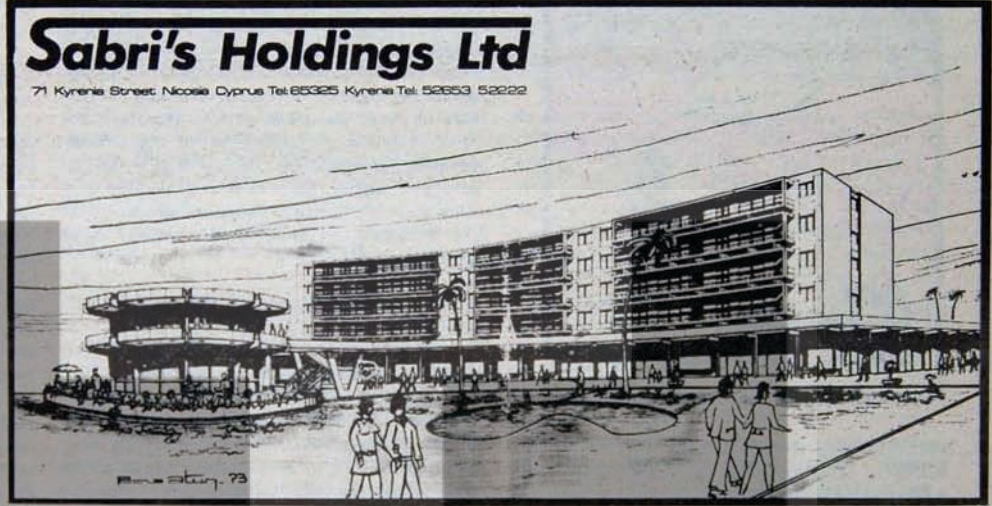
Haberde, daha sonra, şöyle deniyordu: "Savcılığa, Mahkemeye ve Danıştay'a sunulan Ahmet Giz adlı öğrencinin noterden onaylı ifade zaptında da bu öğrenci 29.7.1975 tarihinde yapılacak Devrim Tarihi sınavının sorularını, bir gün önce, Murat Aygen adlı bir başka öğrenciden aldığı belirtilmiştir. Öğrenci ifade zaptında, Murat Aygen'in de bu soruları Rektör Yardımcısı Yuluğ Tekin Kurat'tan aldığını, sınavda 14 sorudan 14'ünün de aynen çıktığını öne sürmüştür."

Olayın üzerinden iki ay kadar bir süre geçtiği şu günlerde Yuluğ Tekin'in davasını kendi lehine sonuçlandırılmıyarak kamuoyunu aldatmaya çalıştığı görülüyor. Oysa dava henüz sonuçlanmamış değil. Hatta Yuluğ Tekin'in savunmasının bile Danıştay'a gelmediği öne sürülüyor.

YURUYUŞ, Yuluğ Tekin hakkındaki davayı açan ODTÜ'lü öğrencilerin Ankara Onaltıncı Noter'inde tutturdukları zabitleri yayınlıyor. Birinci zabit, sınav gününden bir gün önce, 28 Temmuz günü iki öğrencinin 14 soru metnini Noterliğe emanetleriyle ilgili. Söz konusu zabit Belge I başlıklı fotokopide görülüyor.

İkinci belge ise öğrenci Ahmet Giz'in, soruları Murat-Aygen'den aldığı ve soruların sınavda aynen çıktığına ilişkin ifadesine ilişkin zabit.

Bagimsız Denktas sirketi Girne kentinin isletilmesini Sabri's Holdings Ltd'e terk etti

"Yol bağladığımız" Girne, şirinlikte bizim Büyük Ada'dan şirin, güzellikte ve zenginlikte Fransız ve İtalyan Riviera'larından güzel ve zengin bir kent. Turistik tesisleri ve limanı ile Adanın kuzey bölgesinin her anlamda refaha açılan kapısı.

Girne'nin "İşletmesini", "Bağımsız Denktas Şirketi" Sabri's Holding Limited'e terketmiş durumda.

Sabri's Holding tek ortaklı bir kuruluş, Holding'in başkanı da yaratıcısı da, hissedarı da aynı kişi, karısı ve kız kardeşinin adları tescillerde geziyorsa da bu limited ibaresini kullanmak içindir.

Girne kenti'nin işletmeçiliğini devralan Sabri's Tahir efendinin kimliği hem Sabri's Holding'in hem "Bağımsız Denktas Şirketi"nin niteliğini sergiler.

Sabri's Holding'in tek ve yegâne ortağı, başkanı, hissedarı olan SABRİ TAHİR tüm "hemcinsleri" gibi tatlı, para nerede ise orada olan bir kişidir.

Ada'da yaşayan onbinlerce yoksul Türk'ün aksine para içinde yüzmektedir. Barış hareketından önce Amerikalı ve İngiliz ile tüm uluslararası sermaye çevreleri ile sarmaş dolaştı.

İşlek zekası ve renkli bir kişiliği vardır. Para babası Avrupalı milyonerleri eğlendiren, sofralarını şenlendiren bir adamdır. Yaşantısındaki, ilişkilerindeki ve servetindeki "çok yönlülük" Sabri's Tahir'i romanlara bile konu etmiştir.

İngiliz Romancısı Lawrence Dural, The Bitter Lemon adlı romanında Sabri's Tahir'i, üstün becerilerini, öteki Kıbrıslı Türklere benzemeyen niteliklerini uzun uzun anlatır.

ESKİ DEFTER

Sabri's Tahir efendi, çok şikayetçidir. Kıbrıslı soydaşlarının kendisini an-

lamamaları, hizmetlerini takdir etmemeleri tek sıkıntısıdır. Soydaşlarındaki bu anlayışsızlığın nedenini O, bir kaç yıl önce Rumlara casusluk etme suçundan Türk Yönetimince tevkif edilmesine bağlamaktadır.

Ama aslında adının nefretle ve küfürle birlikte anılmasının gerçek nedeni, güttide büyüyen serveti ve her devirde her ulustan firma ile içli dışlı oluşudur.

Sabri's Tahir, her türlü yönetimde yükünü ağırlaştırmayı, testilerini doldurmayı eşsiz bir ustalıklı becermektedir.

HABER VE ŞAŞKINLIK

Kıbrıs'a Türk silahlı kuvvetlerinin çıkartma yaptığı gün, bir haber halk arasında yayılır durur. Haberi duyanlar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin "sevinc ve coşku uyandıran eylemini" takdir duygularıyla karşılırlar.

Haber, her devrin zengini ve güçlü adamı Sabri's Holding Tahir Efendinin kollarının Türk silahlı kuvvetlerince kesildiğidir.

Ancak Harekat'ın üçüncü günü Bayrak Radyosu'nu dinleyenlerin ağızları şaşkınlıktan açık kalır:

"Sabri's Tahir, Denktas yönetimine Girne Belediye Başkanlığına getirilmiştir."

Girne, turistik tesisçi Sabri's Tahir'e bırakılmıştır.

Denktas ve şürekası Türkiye'deki kökleri gibi yönetici değil "işletici"dir. Siyasal iktidar olmanın sağladığı olanakları kişisel servete dönüştürme konusunda Sabri's Tahir'in Türkiye'deki benzerlerinden geri kalır yeri yoktur.

GİRNE BABANIN EVİ Mİ?

Girne'yi kendine mal etme yolunda ilk adımı atar. Baba adının soy adını yerine kullandığı Kıbrıs'ta soyadının

yanına bir de "Girneli" lâfını ekler.

Turistik tesisçi Tahir, Girne'nin en gösterişli Restoranına sahiptir. Ayrıca ikiyüzel odalı bir otelin yer aldığı, çarşılı sinemalı bir siteyi, yakında Holding'i adına işletmeye açacaktır.

Kıbrıs'ın kesin statüsünün belli olmasını dünyada en çok isteyenlerin başında gelir. Büyük projeleri vardır. Girne'yi serbest şehir yapmayı planlamaktadır. Uluslararası şirketlerin mal ve eşya pazarı olmasını hesaplamaktadır.

Girne Belediye Başkanı "Girneli" Tahir Sabri efendinin belediye hizmetinden anladığı Avrupalı zenginlere hizmettir.

Bu arada bireysel plandaki icraatını ertelemekte sakınca mütelaa edip, "kurtarılmış" villalardan birine yerleşmiş ve kurtarılmış yatlardan birini "biraz" ucuza mülk edinmiştir.

Halk arasında, yatına ilişkin dedikodular yaygınlaşınca ödediği paraya bir parça eklemeye daha yapmıştır.

Türk parasının Ada'da ve özellikle Girne'de tedavülünden keyfi kaçmaktadır. Türk parası sermayesinin ve felsefesinin uluslararası niteliğine gölge düşürmektedir. Bütün amacı Harekat'tan önce olduğu gibi Avrupalıların ve özellikle İngilizlerin sayfiye yeri yapmaktır. Bunu gazetecilerle yaptığı konuşmalarda ve Kıbrıs gazetelerine verdiği demelerde açıkça söylemektedir.

Belediye Başkanından çok Girne kentinin işleticisi durumunda olan Sabri's Holding Tahir Efendi Girne'ye sermayesi gibi uluslararası bir nitelik de verme hesapları içindedir.

Bu hesaplar Tahir Sabri'nin Denktas Şirketi'ne hizmeti ölçüsünde gerçekleşecektir. Gelecek günlerde Sabri's Holding'in gelişimini tanı, MC'ye ve Denktas'a bir "kaza ve bela" vermezse Türkiye'den iletileceğiz.

SOL KENARDA OYNAYANLAR VE DİSK

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL HAREKETİ İÇİNDEKİ DAĞINIKLIĞI, GOŞİZMİN GEMİ AZIYA ALMASI ARASINDA SIKI BİR İLİŞKİ VARDIR. İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL HAREKETİNİN ONUN POLİTİK HAREKETİNDEN UZAK TUTULMASI İSTENMESİ, SİYASAL MÜCADELENİN SENDİKALARIN SINIRLARI İÇİNDE KAPATILMASI GİRİŞİMLERİ VE İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜ HAREKETİ SOSYALİZME KARŞI BİR GÜVENSİZLİĞİN İŞÇİ SINIFI HAREKETİ İÇİNE SOKULMA ÇABALARI, GOŞİZMİN FIRSAT KOLLAMASI İÇİN ELVERİŞLİ BİR ORTAM YARATIR.

BUGÜN "ÇEŞİTLİ BURJUVA AJAN - PROVOKATÖRLERİYLE, SAPIK AKIMLARLA SAVAŞMAYI ÖN PLANA ALDINI" SÖYLEYEN DİSK YÖNETİCİLERİNİN ASIL ÜZERİNDE DURMALARI GEREKEN NOKTA BU OLMALIDIR. DÜNYA VE TÜRKİYE ÖLÇÜSÜNDEKİ OLAYLAR GÖSTERMEKTEDİR Kİ, GOŞİZMİN İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİ PROVOKE ETMESİ TEHLİKESİNİN ÖNÜNDEKİ TEK ENGEL POLİTİK DÜZEYDE İFADESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİDİR. İŞÇİ SINIFI SOSYALİSTLERİNİN SENDİKAL HAREKETİ İÇİNDEKİ ETKİNLİKLERİNİN ARTMASI, SENDİKA HAREKETİNİN BURJUVAZİ TARAFINDAN SAPTIRILMASININ ÖNÜNDEKİ TEK ENGELDİR. KENDİSİNİ GENEL DEMOKRATİK BİR POLİTİKAYLA SINIRLANDIRAN BİR SENDİKA HAREKETİNİN TEK BAŞINA GOŞİZM TEHLİKESİ KARŞISINDA DONANMASI MÜMKÜN DEĞİLDİR.

DİSK'in 20 Eylül Cumartesi günü Taksim'de düzenlediği miting sırasında çıkan olaylar, işçi sınıfı hareketi çevresine sarılmak istenen provokasyon çemberinin çok iyi bir örneğini verdi. Bu, çok iyi bir örnek olduğu kadar, kendisinden büyük dersler çıkarılması gereken önemli bir deney niteliğini taşıyor.

Öncelikle, işçi sınıfı hareketi çevresinde oluşturulmak istenen provokasyon çemberini teşhis etmek gereklidir. Sahnelenen oyun, son yüzyılın başından beri tüm dünyada tekrarlanan ve artık iyice bilinen bir oyun. Bu konuda gerekli dersler, işçi sınıfı hareketinin daha çok geliştiği ülkelerde bugüne kadar büyük ölçüde çıkarılmıştır. Türkiye'de de bu derslerden yararlanılabilir. Fakat oyunun ülkemizdeki özelliklerini de bilmek, hangi şartlar altında sahnelendiğini incelemek zorunludur. Gerekli tedbirler ancak böylelikle alınabilir.

PROVOKASYON ÇEMBERİNİN ÖZÜ

Oyun kısaca ve öz olarak şudur: İşçi sınıfı hareketi içine bozguncu unsurlar sızdırılacak. Bu unsurlar, işçiden yana, hatta en keskin devrimci gözükcekler. Bilinçlenmesini, özellikle siyasal bilinçlenmesini tamamlamamış işçiler, sayıları az da olsa, parlak ve keskin devrimci reçetelere bağlanacak, bunlar aracılığıyla işçi sınıfı hareketi maceralara sürüklenmek istenecektir. Böylece kendi kendini burjuvazinin eline verecek, hareket içindeki en bilinçli elemanlar bu vesileyle temizlenecek, işçi sınıfı hareketi hadım edilmeğe çalışılacaktır. Oyunun burjuvazi açısından kısa özeti budur.

Burjuvazi, bu amaçları için kendilerini en keskin devrimci bilen, işçi sınıfının öncü partilerine rakip gören ve sosyalizm kivesi altında gizlenebilen unsurlardan yararlanacaktır. Kapitalist sistem toplumun sol kesimi içinde böyle tipleri kendiliğinden ortaya çıkarır. Sol hareket içinde küçük gruplar halinde örgütlenmeyi gelenek haline getirmiş bu unsurlar, kendi "büyük devrimci idealleri" uğruna, yüksekten bakan tavırlarıyla işçi sınıfı hareketine "sol kenardan (!) yanışmaya çalışacaklar, maceracı eğilimlerini harekete (yapabilirlerse) aşılayacaklardır. Aşu tutarsa çiçek açacak, keskin devrimciler de, geçici de olsa ideallerinin gerçekleştiğini sanacaklardır. Oysa kısa süre sonra, meyva pişecek burjuvazinin ağzına düşecektir.

Özünde provokasyondan başka işlevi bulunmayan bu "sol" gruplar bütün dünyada "goşizm" kavramı altında toplanmaktadır. Türkiye sol hareketi içinde de bu nitelikteki gruplar bugüne kadar her dönemde bulunmuş, her döneme özgü "işlevler" yerine getirmişlerdir. Fakat bugün yeni bir döneme gelinmiştir. Goşist gruplar, aralarındaki ayrılıkları bir kenara bırakarak elele işçi sınıfı hareketini hedef almışlardır. Bugüne kadar işçi sınıfından hiç nasibini alamayan bu gruplar, işçi sınıfı içindeki devrimci, sosyalist birikimi fırsat bilerek bu hareket içine sızmaya çalışmaktadırlar. Bunun bir yan ürünü de, işçi sınıfı hızla toplumdaki tarihsel öncülüğüne sahip çıkarken, Türkiye'de "goşizmin" de "sol kenar"daki belirgin bir olgu olarak ortaya çıkmasıdır. Diğer bir deyişle, toplumda "işçi sınıfı - goşizm" ayrımı ve karşıtlığı açıklık kazanmaktadır.

20 Eylül Taksim olayları, işte bu gelişmeyi açıkça gözler önüne sermiştir. Kendilerine çeşitli isimler takan bir grup provokatör, büyük anti-faşist işçi mitinginin içine sızmayı başarmışlar, "kendi sloganları"yla mitinge "devrimci" bir nitelik "kazanarak" işçi sınıfını "revizyonistlere karşı uyarma" (!) kalkışmışlar, sonunda da elhak mitingi ner-

deyse görevini yerine getiremez bir hale sokmayı, dağılma noktasına getirmeyi başarmışlardır. Gerçi işçi sınıfından pek de beklemedikleri sertlikte cevaplarını almışlar, ava giderken avlanmışlardır ama, herhalde kendilerine göre işçi sınıfına "ne kadar devrimci olduklarını" göstermişlerdir!

BURJUVAZİNİN İKİ TAKTİĞİ

Olayın, burjuvazinin taktikleri açısından anlamı çok açıktır. Yurdun başka bölgelerinde, yine işçi mitinglerine ve direnişlerine, diğer demokratik protesto hareketlerine karşı sermayenin komandoları nasıl saldırttığını, nasıl miting dağıttığını bilenler için, bu konuda kararlık bir yön olmaması gerekir. Faşist komandolar ve aksesuarları, işçi sınıfına dışardan saldırtılmaktadır. İşçi sınıfı, onların kendisine ne kadar yabancı ve düşman olduğunu artık açıkça bilmektedir ve bunun için öğretmene ihtiyacı kalmamıştır. Ama yeni tip saldırganlar, işçi mitinglerinin içine girebilmekte, onlarla aynı sloganları bağırabilmekte, onlardan yana gözükülebilmektedirler. İşçi sınıfı hareketini dağıtmak, polise teslim etmek için bu unsurlar burjuvazi için çok daha güvenilir niteliktedir. Çünkü bunlar, işçi sınıfının kendisine lider olarak seçtiği sosyalistleri "komünistlikle" değil, "revizyonistlik"le suçlamaktadırlar! İşte burjuvazi sağdan başlattığı dağıtma ve provokasyon çemberini bu kez "sol" kenardan tamamlamaktadır.

Bu hareketin büyük istihbarat örgütlerine, hatta CIA patentlerine dayandığına kuşku yoktur. Taksim mitinginde artık komandalara, panzerlere ihtiyaç kalmamıştır. Ama bunu bilmek, tehlikeden korunmak için yetmez. İşçi sınıfı hareketin faşist komandoların saldırı hareketinden korunmak için, artık işçilerin bilinçleri yetmektedir. Fakat işçi sınıfı hareketinin içine sızmayı amaçlayan provokasyon tertiplerine karşı koyabilmek için, işçi sınıfı örgütlerinin çok daha dikkatli olmaları gereklidir. Gerçekten, faşist taraftan gelen saldırı ve provokasyonlara karşı korunmak için de son tahlilde işçi sınıfı örgütlerinin doğru taktikleri benimsemeleri, doğru hedeflere doğru yol almaları yine zorunludur. Fakat göşizmin esas düşmanının, işçi sınıfı hareketinin öncüsü bilimsel sosyalizm olması, goşizmin bütün silahlarını işçi sınıfının sosyalist liderliğine yönelmesi; o yünden gelen tehlikeye karşı örgütlerin daha çok sosyalizmle donanmasını zorunlu kılmaktadır.

DİSK'İN SORUMLULUĞU

Bu husus, bizi, son Taksim olayları örneğinde DİSK yönetiminin ne gibi hataları olduğu noktasına getirmektedir. Taksim mitinginde DİSK yönetiminin hiç de iyi bir sınav verdiği söylenemez. Birkaç gözlem bu yargıyı rahatlıkla doğrulamaktadır. Mitingin düzenleyicilerinin, miting öncesinde, mitingde bu tür hatta daha vahim olaylar olabileceğinden habersiz olmadıkları bilinmektedir. Hatta, mitinge sızan provokatör grubun elebaşlarından birinin mitingden önce birkaç kez DİSK merkezine gittiği, "sloganlarının bağırılmasına izin verilmediği takdirde mitingi dağıtacaklarını" söylediği, üstelik mitingten önceki gün aynı kişinin DİSK binasında aynı tehdidi tekrarladıktan sonra odalarda "efece" bir tur atıp binadan çıkabildiği bir gerçektir. Durum böyleyken, miting düzenleyicileri, kendilerine yapılan uyarıları "bütün güvenlik tedbirlerinin alındığını" söyleyerek yanıtlamışlardır. Oysa miting günü, olaylar bunun tam tersini göstermiştir. Örneğin, mitingin başlamasına sadece birkaç

ANLAR

saat kalmışken, çoktan miting alanına gelmeye başlamış yürüyüş kollarındaki yetkililere, kullanılmak üzere çok sayıda görevli kartı son derece geç kalınarak iletilmiştir. Daha sonra, mitinge sızan provokatör grubun içindeki bazılarının yakalarında görevli rozeti taşıdıkları dikkatten kaçmamıştır. Tertip komitesince alındığı ileri sürülen tedbirlerin yetersizliği, zaten mitinge kolaylıkla sızan, hatta miting alanının tam göbeğinde boy gösteren provokatör grubun dilediğini yapabildiğiyle iyice ortaya çıkmıştır. "Tedbir"lerin, kuşkusuz olay çıkaranların etkisiz hale getirilmesine değil, olayların çıkmasını engellenmesine yoğunlaştırılması gerekir. Oysa provokatör grup miting sırasında gökte aranırken aniden yerde bulunmuşlardır.

NASIL AÇIKLAMALI?

Bütün bu dikkatsizlikler nasıl açıklanabilir? Mitingi düzenleyenlerin mitingin dağılmasını istemeyecekleri bir gerçektir. O halde, bu düzensizlik, bu işte sorumluluk üstlenen ve sorumluluk verilen kişilerin örgütlenme yeteneğindeki yetersizlikte, hatta ciddiyetsizlikte aranmalıdır. Bu gerçek, mitingin sonuna dek, olaylar sırasında ve olayların ertesinde kendisini göstermiştir. DİSK gibi bir örgütün böylesi bir tedbirsizliğin içine düşmesi, kuşkusuz hoş görülecek bir durum değildir. En azından, büyük bir işçi sendikasının Türkiye'de böylesi bir işçi mitingini başarıyla sonuçlandırabileceğinin kanıtlanması hiç de önemsiz değildir. Birçok Avrupa ülkesinde, sayıları Türkiye'deki gibi yüzlerce - binlerce değil, onbinlerce hesaplanan goşist grupların varlığı halinde bile, büyük işçi mitinglerinde bu gruplar kollarını kıpırdatmamaktadırlar. Konunun önemi, büyük bir kentin dört bucağından faşizmi lanetlemek için biraraya gelen işçi kitlesinin umutlarının ayakta tutulması, yükseltilmesine kadar varmaktadır.

SENDİKACILIK ANLAYIŞI

DİSK'in bazı yöneticilerinin Taksim mitinginde ortaya çıkan tedbirsizlikleri, bu yöneticilerin genel tutumlarının izini taşımaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi, işçi sınıfı hareketini (yalnız miting alanlarında değil, mücadeenin bütün alanlarında) goşizm tehlikesinden korumak, basit bir güvenlik tedbiri sorunu değildir. DİSK gibi bir işçi sınıfı örgütünün yöneticileri, goşizmle de mücadele ederken, karşılarındaki düşmanın kim olduğunu, ne gibi taktikler kullandığını, kimi asıl hedef bildiğini, işçi sınıfı hareketinin hangi açıklarını fırsat bilip saldırdığını bilmek zorundadırlar. İşçi sınıfının ekonomik örgütleri olan sendikaların bu gibi açıklar vermeden sakınabilmeleri, her şeyden önce güttükleri sendikacılık anlayışına bağlıdır. Sorun, yazının başında belirtildiği gibi, bir miting alanında dün yaşanan taze olaylarla ilgili değil, daha geniş planda burjuvazinin işçi sınıfına karşı sağdan başlattığı provokasyon çemberinin "soldan" tamamlamak istemesiyle ilgilidir. Alınacak tedbirler de, izlenecek karşı yol da bu açıdan aranmalıdır.

Evet, goşizmin bütün dünyadaki ve Türkiye'deki başlıca düşmanı kimdir ve goşizm işçi sınıfı hareketinin hangi zaaflarından yararlanmaktadır?

GOŞİZMİN TEMEL NİTELİKLERİ

Goşizm, oldukça değişik kısımler altında ortaya çıkar. İşçi sınıfının tarihsel rolünü bütünüyle reddedenlerden, keskin işçi sınıfı devrimcisi olduğunu iddia edenlere kadar birçok akım bu kavram altında toplanır. Hatta, Troçkizm ve Maoizm gibi başlıca iki

goşist çizginin, gelişim evreleri içinde ve dünyanın değişik yerlerinde, birbirine taban tabana zıt tezleri savundukları görülmüştür. Sadece olmakta ki, goşizm bu kadar çeşitli kısımlere bürünebilmektedir ve işçi sınıfını inkâr edenine kadar bütün bu biçimler altında goşizm yine de işçi sınıfını kendine göre göklere çıkarmaktan, onun yanına yanaşmaktan neden kendini alamaz?

Goşizmin bu kadar çeşitli kısımlere bürünebilmesi, her dönemde işçi sınıfının dışına atılan bu çizginin, yine her dönemde yaşamak için kendini koşullara uydurma çabasının ürünüdür. Gerçekte "goşizm" ve goşizmin çeşitli biçimleri, tutarlı bir ideolojik sistem değildir. Özünde, toplumun kaybolmakta, erimekte olan ara tabakalarının, işçi sınıfının toplumda artan rolüne karşı gösterdikleri tepkinin bir ürünüdür. Ara tabakaların düzene ve burjuvaziye karşı olan, fakat işçi sınıfının yönlendiriciliği altına da girmek istemeyen "öfkesi", son tahlilde "goşizm" biçiminde işçi sınıfının sosyalist hareketine ve onun öncü partilerine karşı bir tepki ve mücadele biçimini alır. Böylece goşizm, düzelenle uzaşır, uyuşur; burjuvazinin işçi sınıfına karşı mücadelesinde bir maşa görevini görmeye başlar.

TÜRKİYE'DE GOŞİZM

Türkiye'de de goşist akımların kaynağı, özellikle tekelleşme olayının siyasal sonuçlarının hızla alınmaya başlandığı son on yıl içinde, küçük burjuvazinin genel olarak düzen aleyhtarı bir tepki olarak geliştirdiği siyasal akımlar içinde yerini bulmaktadır. Bu siyasal akımlar, kendi içlerinde ayrışma uğramışlar, bazıları reformizm düzeyine yerleşirken diğer bazıları da kendilerine "sosyalist" sıfatını takarak, sosyalist hareket içindeki küçük burjuva çizgileri oluşturmuşlardır. Bugün, bu çizgilerin büyük çoğunluğunun açıkça "anarşizm", "Troçkizm" ve "Maoizm" biçiminde kristalleşmesinin nedeni, işçi sınıfının politik hareketinin görece olarak yüksek bir düzeye ulaşması ve işçi sınıfı sosyalizminin kesin hatlarını kazanmasıdır.

Türkiye'de de, dünyanın diğer kapitalist ülkelerinde olduğu gibi, saydığımız goşist akımların başlıca hedefleri artık sadece işçi sınıfı sosyalistleri olmaya başlamıştır. Tek amaçları, işçi sınıfı sosyalistleriyle mücadele etmek, onların işçi sınıfı üzerindeki etkinliklerini kırmaya çalışmaktan ibarettir. Fakat bunun da tek yolu, üstü kapalı da olsa işçi sınıfı hareketini eleştirmekten, onda "sapmalar", "revizyonizmler" vehmetmekten, giderek işçi sınıfını "uyusuklukla", "reformizm"le, "mücadeveyi günlük hedeflerle sınırlandırmak"la suçlamaktan geçer. Gün geçtikçe, işçi sınıfındaki devrimci potansiyeli daha çok küçümseyecekler, onun devrimin esas hedeflerini görmemekle suçlayacaklar, sonra da onu "uykusundan uyandırmak" için arasına girip gerisinde "şiddet" yoluyla kendi devrimci hedeflerini (!) onlara kabul ettirmeye çalışacaklardır.

Goşizmin esas hedefinin, işçi sınıfının öncü partileri, ve işçi sınıfının giderek bu partilerin etrafın-

da ve bilimsel sosyalist ideoloji çevresinde toplanmaları olduğu, işçi sınıfının ekonomik - demokratik örgütlerinin yöneticilerinin hiçbir zaman unutmamaları gereken bir olgudur. Goşizmin, işçi sınıfı hareketinin hangi zayıf noktalarından yararlanmaya çalıştığı da yine bu olgu içinde gizlidir. Goşizmin işçi sınıfı hareketi içine sızmaya en fazla yöreli olduğu dönemler, işçi sınıfı içindeki sosyalist birikimi aleyhtarı birikimin henüz büyük ölçüde sosyalist bilinç yolunda dönüşmediği dönemlerdir. Çünkü ancak böyle dönemlerde, goşistler, işçi sınıfının devrimci potansiyelini maceracı yönlerle çevirebilirler. Toplumdaki hızlı dönüşüm dönemlerinde, halk kitlelerindeki genel sola kayış en büyük etkisini işçi sınıfı içinde gösterir ve bu bir yandan işçi sınıfı içindeki sosyalist birikimi artırırken diğer yandan da yine işçi sınıfı içinde henüz sosyalist olmayan bir genel demokratik birikim gelişir. Bu koşulların goşistler için nasıl bulunmaz fırsat olduğu 1968'de Fransa'da yaşanan olaylarda görülmüştür. Goşist provokasyonların işçi sınıfı hareketini burjuvaziye teslim etmesinin önüne, ancak, büyük işçi kitlelerinin işçi sınıfı partisinin arkasında toplanmaları geçmiştir.

Bu açıdan bakılınca, işçi sınıfının sendikal hareketi içindeki dağınıklıkla goşizmin gemi azyaya alması arasındaki ilişkinin sıklıkla rahatlıkla görülebilir. İşçi sınıfının sendikal hareketinin, onun politik hareketinden uzak tutulmuş istenmesi, siyasal mücadelenin sendikaların sınırları içine kapatılması girişimleri ve işçi sınıfının öncü hareketi sosyalizme karşı bir güvensizliğin işçi sınıfı hareketi içine sokulma çabaları goşizmin fırsat kollaması için elverişli bir ortam yaratır.

DİSK'E DÜŞEN

Bugün, "çeşitli burjuva ajan - provokatörleriyle, sapık akımlarla savaşmayı ön plana aldığını" söyleyen DİSK yöneticilerinin asıl üzerinde durmaları gereken nokta bu olmalıdır. Dünya ve Türkiye ölçüsündeki olaylar göstermektedir ki, goşizmin işçi sınıfı hareketini provoke etmesi tehlikesinin önündeki tek engel, işçi sınıfı hareketinin politik düzeyde ifadesinin güçlendirilmesidir. İşçi sınıfı sosyalistlerinin sendikal hareket içindeki etkinliklerinin artması, sendika hareketinin burjuvazi tarafından içerden sapıtılmasının önündeki tek engeldir. Kendisini genel demokratik bir politikayla sınırlandıran bir sendika hareketinin tek başına goşizm tehlikesi karşısında dayanması mümkün değildir.

DİSK yönetiminin bugünkü bazı tutumlarıyla, işçi sınıfı sosyalizmini kendilerine boy hedefi seçen goşistlerin işini bilmeden kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı bu açıdan sorulmalıdır. DİSK yönetimi, mevcut sosyalist partilere karşı tutumuyla, bir anlamda "partisiz devrimcilik"le aynı kapıya çıkan tavırlarıyla ve "işçi sınıfının partisiz sendika hareketi içinden doğacaktır" mantığına varan görüşleriyle, işçi sınıfını burjuvazinin provokasyonlarına karşı en güçlü silahından yoksun bırakmaktadır.

TÜRK-İŞ hazırlattığı raporla sarı sendika olduğunu belgeledi

Türk - İş, 1963'den bu yana, kendi çatısı altında toplu sözleşmelerle sağlanan ücret artışlarını değerlendiren bir rapor yayınladı. "Ücret Analizi" adını taşıyan raporda, "sağlanan ücret artışlarının fiyat hareketleri karşısındaki gerçek durumu" ile "uygulanan zam politikalarıyla çeşitli kademelerde bulunan üyelerin nominal ve reel ücretlerinin gelişim seyri" konularına yer veriliyor.

Ana amaç ise, "Gelecekte izlenecek politikasının tesbitinde büyük yararlar sağlayacağı tabiidir" biçiminde özetleniyor. Ancak, raporu ele geçirmek de pek kolay olmuyor. Böylesine bir çalışmanın, kamuoyunun dikkatlerinden çıkarılmasına gösterilen özenin nedenini anlamak güç değil.

ŞECAAT ARZEDERKEN SİRKATINI SÖYLEME

Raporun sermaye sınıfının saldırıları karşısında, savunma amacıyla çıkarıldığı ilk satırlar okunduğunda anlaşılıyor. Daha birinci sayfada şöyle deniliyor: "İşveren ve sermaye çevreleri artan fiyatların ücretlere olan etkisini bir tarafa bırakarak, değerlendirmeye nominal değerler üzerinden yapmakta, karşımıza büyük artış yüzdeleriyle çıkarak, bu du-

rumu, yatırımları engelleyici ve hayat pahalılığını körükleyici yegane etken olarak görmekteyiz."

Sermaye sınıfının bu tür suçlamaları ve kamuoyunu bu doğrultuda etkileme çabaları bilinen gerçekler. Ayrıca bu tür saldırılara, bilimin ışığında karşı çıkmak doğru bir tutumdur. Ancak, rapor, toplu sözleşmelerle, Türk - İş bünyesinde yer alan işçilere sağlanan ekonomik yararların, yetersizliğini de açıkça ortaya koyuyor. Raporun, kamu oyunundan neden özenle gizlenmek istendiği de böylece açıklık kazanıyor.

Raporun üçüncü bölümünde Türk - İş'in işçi sınıfının ekonomik mücadelesinde ne kadar geri kaldığının kendi ağızlarıyla belgelenmesi şöyle: "Düşük derecelerin reel ücretleri daha büyük bir yüzde ile gerçekleşirken, dereceler yükseldikçe bu artış oranlarının azaldığı görülmektedir. Özellikle yüksek derecelerde bu artış tamamen ortadan kalktığı gibi bir düşme olmakta ve kalifiye elemanların satın alma gücü başlangıç yıllarına oranla düşmektedir."

Raporun diğer bir özelliği de, ücret analizine tabi tutulan işyerlerinin niteliğinde düşümleniyor. Bu işyerleri: Tekel Genel Müdürlüğü, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., Simerbank Beykoz Fabrikası, Karayolları Genel Müdürlüğü,

E.G.O., ESHOT, DSI, İETT, T.C. DDY, - Jandarma Genel Komutanlığı gibi devlet dairelerinden oluşuyor.

Konuyla ilgili herkesin bildiği bir gerçek var. Devlet kuruluşları, toplu sözleşmelerde, sendikalar için en bonkör işyerleri. Devlet kuruluşlarındaki ücretlerin analizinde, Türk - İş araştırmacılarının vardığı sonuç, gerçek ücretlerin düştüğü yönünde ise, acaba sermaye sınıfının mutlak egemenliğindeki işyerlerinde yapılan toplu sözleşmelerle Türk - İş kendi sendikalarına bağlı işçilere ne sağlıyor!

Halil Ağa, değişen günlük fetvalarla, işçi sınıfı üzerinden dolaplarını çevirdi, gerçeğin mızrakları artık çuvala sığmıyor. Öylesine sığmıyor ki, yıllar boyu işçi sınıfını, üç kuruşta, sermaye sınıfına satmanın, sarı sendikacılık olduğu, kendi bünyesinde yapılan çalışmalarda bile saklanamaz bir biçimde açıkça ortaya çıkıyor.

Türk - İş'in sarı patronları zahmet etmişler. Böylesine uzun çalışmaya gerek mi vardı; bu gerçekleri görmek için! İşçiyi satarken de bunlar biliyordu. Şimdi bilimsel yöntemlerle, sarı sendika patronları, gerçek patronlarına acı gerçeği göstermeye çabalyorlar. Ancak bu, şalter indirmek kadar kolay bir iş değil.

İŞÇİ SINIFI BİLİNÇLENİYOR

Sarı sendika ağalarının ayakları yerden kesik. İşçi sınıfının yükselen bilincinin ve onun isteklerinin doğrultusunda onlar da açık seçik görüyor. Ancak, bunun önüne, faşizan yöntemlerle geçebileceklerini umarak avunuyorlar.

İşkenceci Türün, seçimlerde Türk - İş desteğini sağlamak üzere cesaret bulup Halil Ağa ile görüşüyor. Türün'ün, buna cesareti bile, Türk - İş için yüzkarası olması gerekirken sarı sendika şirketinden anlamı bir ses gelmiyor.

Öte yandan, işçi sınıfı, kendini ekonomik mücadelenin sınırlarına hapsedmek isteyen anlayışla mücadele ederken, Türk-İş'in bugünkü düzeyi, bu sarı sendika şirketinin iflasının bir belgesi olarak ortaya çıkıyor. Hızla DISK'in bünyesinde yer almaya başlayan işçiler, sınıfının bilincine ulaşırken mücadelenin bütünlüğünde ekonomik, politik ve ideolojik temelleri açık, seçik görüyorlar.

Günümüz, işçi sınıfının, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm doğrultusundaki mücadelesine tanık oluyor. DISK yönetimini de aşan bir işçi sınıfı hareketinin karşısında Türk - İş'in sarı sendikacılığı çoktan iflasa mahkum edildi. Artık Türk - İş'i faşizm bile kurtaramaz.

SERMAYE, "TEK VE ZORUNLU," SENDİKA ÖZLEMİNİ YÜKSELTİYOR

Tekelci kapitalizm, bütünlüğünü sağlamak için adım adım yoluna devam ediyor. Kararlı biçimde. Ekonomik yapı ile ideolojisini, politik örgütü ile sendika biçimini birlikte oluşturuyor. Ekonomik yapı ve ideoloji ile politik örgüt hakkında girişimler ve oluşumlar çok açık biçimde gözler önüne seriliyor da, sendikal biçim üzerinde yapılmak istenilen, yapılmak istenilenin çok açık olmasına rağmen, yeterince ilgi görmüyor, ya da görmezlikten gelinerek önemsenmiyor.

Oysa, tekelci kapitalizm, Türk - İş ideolojisi (bir anlamda bu deyim yanlış olabilir) ve yöneticilerinin bugüne gelince, sermaye sınıfı yararına tarihi görevini tamamlamış olduğu görüşünde. Bunun yerini alacak örgütlenme biçiminin yasal kılıfını hazırlamada ön çalışma ve kamuoyu yoklaması yapıyor.

İlk ses, Halit Narin'in sahibi olduğu İşveren dergisinden çıkmıştı. Bu konuda vurgulanan, bir kısım yerlerde çalışanların sendikal olamamaları nedeni, haksız rekabete karşı karşısına kalındığı idi. Altında yatan ise tekelci kapitalizmin küçük işletmeleri daha kolay ortadan kaldırma istemi.

Bu sese ilk seda, aynı zaman içinde, CHP milletvekili ve Oleyis sendikası avukatından gelmişti, "Zorunlu sendikali" olma savunularak. Şimdi de daha kapsamlı, asıl amaca yani meşrebine uygun olarak Türk - İş üyesi ve genel başkanı Türk - İş eğitim sekreteri olan Türk - Metal'den sedalandı.

TRT'nin 16 Eylül günkü 13 haber bülteninde yer verilen Türk - Metal bildirisinde "Tek ve Zorunlu Sendika" gündeme getiriliyor. Seçimlere Türkçe'nin "asayiş programı" ile gidildiği gibi, sendika konusunda da asıl söylenilmek istenen evelenip evelenmeden söyleniyor, Türkçe'nin parti programında yazılı olduğu biçimde. Tabii İŞÇİ'ce değil, İŞVEREN'ce.

"İşçi ve işveren birbirine düşman olmaktan kurtarılmalı, birbirini tamamlamalı" denilerek. "Milli üretim ve kalkınma" denilerek. "Milli üretimin artması, kalkınmanın hızlanması" denilerek. "Sendika rekabeti, anarşi, sendikalar arası sürtüşme" denilerek.

Bildiride TRT'ye de veryanmış ediliyor. Hâlâ tarafsızlaşmamış olmasının "üzüntüye" sebep olduğu belirtiliyor. Üzüntüyü hafifletmek için olacak ki, beş on satır da olsa ana haber bülteninde yer verildi bildiriyor.

İSTEMİN ÇABUK GERÇEKLEŞMESİ İÇİN YASA ÖNERİSİ

Binleri aşan Ülkü Ocaklı kayıtlıların kamu kuruluşlarına alınması, bir yönü ile Devlet'i ele geçirme ise, diğer yönü ile de işçiler için düşünülen ve düşünme aşamasından uygulama aşamasına geçirilmek istenilen Yeni Biçim Sendika oluşumu ile ilgili.

Aynı biçim siyasal örgütlenmede gerçekleştirilmek üzere. Milliyetçi yaf-tası ile iktidarda bulunan partilerin en

büyüğü, "en küçük" olanının vurucu gücünden şimdilik yararlanma, giderek kendi örgütü içinde "süreklilik kılma" programında somutlaşıyor, bu işlemler.

Kamu kuruluşlarına alınan Ülkü Ocaklı kayıtlı işçiler, planlı biçimde sendikalar ele geçirme, mümkün olmaz ise yeni sendika kurma ile hedefe yürüyorlar ama, yeterli olamadıkları açıkça görülüyor. Bu amaçla kurulu örgütlerden sadece birinin, o da Türk - İş içinde tabanı var. Diğerlerinin ismi var ama tabanı yok.

Bunun yanında tekelci kapitalizmin de bu oluşumla sonuca ulaşmak için kaybedecek zamanı yok, bir an önce gerçekleşsin istiyor bu olgu. Bunun çıkar yolu da Yasa çıkarmaktan geçiyor. Siyasal örgüt içinde "nitelik" değişikliği için yasa gerekli değil ama, düşünülen yeni tip sendika için yasa gerekli.

Gereklik ortada da koskocaman bir AMA var ortada. O da bir tarihte Türk - İş'in önderliğinde görünüp, devrin iktidarı tarafından benimsenerek tezgahlanan ve yasallaştırılan olayda işçi sınıfının direnci, işçi sınıfı tarihine 15 - 16 Haziran olayları adı altında geçen soylu direniş. Bunun dışında günümüzde her işçi olayının doğruladığı işçi sınıfının sınıf mücadelesinde kararlı tavır, yani işçilerin niteliği de biliniyor.

O halde, tekelci kapitalizm ekonomik yapısı ve ideolojisi ile politik örgütünü kararlı biçimde hazırlarken özlediği sendika biçimi için de yasa istemleri gündeme getirilmeli. Hem de ismi sendika olan kuruluşlarca.

Türk - Metal'in tek ve mecburi sendika özlemini dile getiren bildirisine burjuva basını hiç yer vermedi. Bu bildiriye karşı çıkış ise bir tek sendikadan geldi, DISK üyesi Sosyal - İş'den. Sosyal - İş'in cevabı da basında yer almadı. Karşı bildirinin burjuva basınında yer alması normal de, birincinin yer alması yoruma muhtaç.

Faşist tek ve mecburi sendika özelemlerine karşı Sosyal - İş bildirisi şöyle bitiyor:

"Tekelci burjuvazi, devrimci sendikaların aradan çıkarıldığı, sarı sendikaların birleştirilmesiyle her işkolunda tek sendikanın oluşturulduğu, "sendikalı işçilerle, sendikasız işçilerin farklı ücret aldığı" adletsiz ortamda, sosyalistlerin beslenemez duruma" geldiği, ücretlerin dondurulduğu, ekonomik - demokratik taleplerin bütünüyle askıya alındığı, gık denemeyen, çit çıkarılmayan bir rejimi amaçlamaktadır. "Sendika rekabeti kaldırılmaldır", "kanunsuz eylemler durdurulmalıdır", "ideolojik sızmalar yok edilmelidir", "kıskırtıcı ajanlar var" gibi gerçeği saptıran stratejisini bunun için gündeme koymuştur.

Yani işverenler ve Türk - İş, faşist bir düzen özlemi içindedir.

Her işkolunda tek sendika, işçilerin devrimci tercihleri ve devrimci sendikaların mücadelesi ile gerçekleştirilecektir. Bu yönde faşist "Tek ve mecburi" sendikacılığa yer yoktur. Sermayenin ve Türk - İş'in oyunları sökmeyecektir."

TÜRK İŞ'DE DEĞİŞİK BİR KONGRE

**YOL - İŞ SENDİKASININ GENEL KURULUNDA
SENDİKA YÖNETİCİLERİNİN SERMAYE YANLISI
POLİTİKASININ KIYASLIYA ELEŞTİRİLDİĞİ
GENEL KURULDA
ÖRGÜTÜN BAŞINA
YILLARDIR ÇÖREKLENEN BİR EKİPSİLİNDİ.
SOSYAL DEMOKRAT RECAİ EMRE'NİN ÖNCÜLÜĞÜNÜ
YAPTIĞI MUHALEFET BÜYÜK BİR OY FARKIYLA
YÖNETİME GEÇTİ.**

Türk - İş önemli günlerin eşliğinde. Tabandaki kıpırdanmalar, bugüne dek "dediğimiz dedik" havasını sürdüren yönetici kadroyu hayli tedirgin ediyor. Bunun en açık örneği geçenlerde yapılan Yol - İş Federasyonu Genel Kurulunda görüldü.

Bilindiği gibi Yol - İş, Türk - İş içinde sürdürülen sosyal demokrat muhalefetin önde gelenlerinden. Ne var ki bu "sosyal demokratlık" da Federasyona tepeden ulaştırılmış, Federasyona üye sendikaların bütün itirazlarına rağmen bir oldu bitti havası içinde Yol - İş Federasyonunun Sosyal Demokrat olduğu ilan edilivermişti. Üye sendikaların başkanları da nasıl olsa tabanda işçinin tepede neler olup neler geçtiğinden haberi olmaz, diyerek bu oldu bittiye ses çıkarmadılar. Ne var ki son genel kurul köprülerin altından çok suların aktığını, çok şeylerin değiştiğini gösterdi. Yol - İş'in genel kurulu tabandaki işçinin gücünü, tavrını ve Türk - İş yöneticilerinin yakın gelecekte ne gibi sürprizlerle karşılaşacaklarını göstermesi bakımından hayli ilginç geçti. Federasyonun Genel Kurulunun havasını anlayabilmek için biraz gerilere, son yapılan Ankara Yol - İş sendikası genel kuruluna kadar inmek gerek.

DEĞİŞİK BİR HAVA

Ankara Yol - İş sendikasının yönetimini yıllardır A.P.'ye yakınlığıyla tanınan bir kadro yürütüyordu. Bu kadronun içinde yalnız Genel Sekreter Recai Emre sosyal demokrat bir sendikacı olarak bilinir. Ankara Yol - İş'in başkanı, mali sekreteri hakkında bir sürü yolsuzluk söylentileri almış yürümüştü. Ancak genel kurulda delegelerin hiç biri bu söylentiler üzerinde durmadı. Delegeler "yolsuzluk suçunun inceleme alanına girer, biz sendikamızın politikasını tartışacağız" deyip, genel kurulun susturucu olmuştu, olmamıştı havasından kurtulmasını sağladılar. Sendika yöneticilerinin sermaye çevreleri yanlısı politikasının kıyaslıya eleştirildiği genel kurulda, örgütün başına yıllardır çöreklenen bir ekip silindi. Sosyal Demokrat Recai Emre'nin öncülüğünü yaptığı muhalefet büyük bir oy farkıyla yönetime geçti.

Yol - İş Federasyonu Genel Kuruluna katılan delegelere de aynı hava hakimdi. Önceki Genel kurulların tartışma konulan günlük, pragmatik isteklerdi. Bu genel kurulların sonunda delegeler sendika başkanlarının tercihleri doğrultusunda oy kullandılar, böylece seçimler de yapılmış sayılırdı. Ama bu kez genel kurulu izleyenler çok değişik bir havanın esmekte olduğunu hemen sezdi. Deği-

şen havayı ilk sezen de herhalde genel kurulun başkanlığına seçilen Halil Tunç olmuştur.

CEPHENİN ÖZÜ, İŞÇİNİN SÖZÜ

Bu kez tartışmalar çalışma raporunun siyasal ve ekonomik sorunlar bölümü üzerinde toplandı. Söz alan delegelerin tümü Federasyonun politikasını tartıştı. Başkanı MHP sempatisi olan Samsun Yol - İş'in başını çektiği MHP, MSP ve çok az sayıda da olsa AP muhalefeti genel kurul süresince sosyal demokrasiye karşı amansız bir mücadele verdi. Hatta hızını alamayan bir muhalefet sözcüsü "sosyal demokrasiye binlerce Lânet!" diyerek milliyetçi cephenin de dünya görüşünü özlü bir biçimde ifade etme imkânını buldu.

Ne var ki genel kurul delegelerinin çok büyük bir bölümü işçi sınıfının sorunlarını, işçi hareketinin içinde bulunduğu şartları, tam bir bilinçle ortaya koyup tartıştı. Söz alan Sivaslı bir işçi "bu kürsüden sermayedarların avukatlığını yaptırmayacağı, fabrika kapılarında duyulmaya başlayan faşizmin ayak seslerini gür sesimle bastıracağız, sermayenin kanlı diktatörlüğü olan faşizme asla geçit vermeyeceğiz" sözleriyle sağ muhalefete en özlü cevabı verdi.

Seçimlerde federasyon genel sekreteri Râfet Altun adaylığını koymadı. Genel sekreterlik için sağcıların destekledikleri aday Ali Rıza Akdemir, sosyal demokratların adayı ise Muzaffer Saraç idi. Sağ muhalefetin bütün çabalama ve sosyal demokrat gibi görüldüğü halde sosyal demokrat adayı desteklemeyen büyük bir "başkanlar" başkısına rağmen Muzaffer Saraç çok büyük bir oy farkıyla genel sekreterliğe seçildi.

Genel Kurulda konuşan bir işçinin söylediği gibi "artık başkanlar hegemonyası sona eriyor", taban sesini duyuruyordu. Taban işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda ileri bir adım atıyordu.

Halil Tunç'a gelince: Türk - İş Genel Başkanı olarak Genel Kurulda bir konuşma yapması beklenen Tunç, işçi sınıfı bilincinin önünde kaçmayı, konuşmamayı yeğ buldu. Sesini kesti, genel kurul süresi boyunca önüne baktı durdu.

Yol - İş genel kurulunu izleyen Türk - İş'e bağlı diğer sendikalar da bu genel kuruldan kendileri için en az Halil Tunç kadar "hiseler" çıkardılar.

Türk - İş'in tabanındaki kıpırdanış yanında Türk - İş'e bağlı bir çok sendikamızın ve Türk - İş'in tepesine çöreklenenleri alaşağı edecek. Taban yönetimi sarıyor.

bilincli işçi sınıfı sarı sendikacılığı yok edecek güçtedir

ISMAIL COŞAR

Sarı sendikacılığı artık tanımlamak gerekmiyor. İşçi sınıfı, yıllar boyu somutunu yaşadığı sarı sendikacılığı tanıyor. Türkiye'de bu tür sendikacılığın, Türk - İş'le özdeşleştiği bir gerçek. Tüm sarı sendikalar Türk - İş bünyesinde toplanıyor. Türk - İş'in alnındaki kara lekeyi temizlemesi artık olanaksız.

Bu kara leke, Türk - İş'in kendi araştırmalarında bile ifadesini buluyor. Gerçekler tüm çıplaklığıyla artık gözler önünde. Hızla bilinçlenen işçiler bu gerçeklerin doğrultusunda sendika değiştirmede tereddüt etmiyor. Türk - İş'den kopmalar yaygınlaşırken, DİSK'e katılanların sayısı her geçen gün artıyor.

Sermaye sınıfı ise bu olgudan tedirgin. Kendi sınıf çıkarları doğrultusunda bu olguya karşı durmaya ve bu yönde kendi iktidarına önerilerde bulunmaya başladı.

"Sanayi Odaları Başkanlık Divanı", işçi sınıfının sarı sendikalara karşı verdiği yasal mücadeleyi, kanun dışı eylemler olarak niteleyip, "bu kanun dışı hareketlerin sendikalar arası rekabetten" kaynaklandığını iddia ediyor. Ardından da işçilerin diledikleri sendikalar içinde "teşkilatlanmalarına bütün kalp"leriyle yandaş olduğunu ekliyor.

Oynanmak istenen oyun açık. Yıllar boyu sarı sendikacılığı destekleyen onun yeşerip gelişmesine katkıda bulunan sermaye sınıfı, aklınca tüm sendikaları kötülerken, işçi sınıfının özgürce sendikalaşma hakkına saygılı olduğunu dile getirmek istiyor.

Hem sendikaların tümünü kötüleyeceksin, hem de sendika seçme özgürlüğüne saygı duyacaksın. Sermaye sınıfı, işçi sınıfının, bu çelişik ifadelerin ne anlama geldiğini anlamadığını sanıyorsa, aldanıyor. İşçi sınıfının demokrasi yolundaki mücadelesinde "REFERANDUM" diye bir hedef var. Bunun sözlünü etmeden bu çelişik ifadelerin ardına saklanmak, devekuşu gibi kafayı kuma gömmek olur.

Sermaye sınıfı referandum hakkının yasallaşması yerine "sendika rekabeti ve enflasyonu önleyici yasal tedbirler ele alınmalıdır." derse bunun geçmişte denenmek istenen ve Türkiye İşçi Partisi'nin Anayasa Mahkemesi'ne başvurmasıyla gerçekleştirilemeyen oyunun yeniden tezgâhlanması anlamına geldiği anlaşılır. Sermaye sınıfı şimdi aynı oyunu yeniden sahnelemek istiyor. Türk - İş'i, tek sarı sendika olarak, yasalarda yapılacak değişikliklerle, yeniden yeşertmek. MC'nin taşıdığı davulu tokmaklayan Sakıp Sabancı'nun, 15 - 16 Haziran olaylarını unuttuğunu sanmıyoruz.

İşçi sınıfı, sarı sendikacılığı mahkum edecek bilince ulaştı. Sarı sendikacılık kadavrasını mezara koymada referandum hakkının elde edilmesi son aşama olacak. İşçi sınıfı eninde sonunda bu hakkını da alacak. Sermaye sınıfı bilmelidir ki, hükümetine önerdiği yol geçerli değildir. Geçmişte tezgâhlanan oyun nasıl bozulduysa gene aynı akıbet onları bekliyor. İşçi sınıfı ekonomik mücadele boyutlarını çoktan aştı. Şimdi gündeminde, öncü partisini güçlendirme var.

CHP bağımsız Türk devletine karşı mı, taraftar mı?

CHP'NİN KIBRIS'TA BAĞIMSIZLIĞA TARAFTAR MI YOKSA KARŞI MI OLDUĞU AÇIKLIĞA KAVUŞMUŞ DEĞİL. CHP'NİN BU BELİRSİZ TUTUMU ADA'NIN TÜRK KESİMİNDE BAĞIMSIZLIĞIN İLANINA KARŞI OLAN VE GENELLİKLE "DEMOKRATİK SOL" ÇİZGİYİ BENİMSedikLERİNİ İLERİ SÜREN KURULUŞLAR TARAFINDAN DA HOŞNUTSUZLUK VE RAHATSIZLIKLA KARŞILANDI

CHP'NİN 12 EKİM SEÇİMLERİ İÇİN HAZIRLADIĞI DIŞ POLİTİKA BİLDİRİSİNDE KIBRIS MÜDAHALESİNİN BİR YIL ÖNCE DAYANDIRILDIĞI GEREKÇELERDEN HİÇBİRİSİNE YER VERİLMİYOR. BUNA KARŞILIK, ADANIN KUZEY KESİMİNİN, "BÜTÜN DOĞAL KAYNAKLARI VE ÖTEKİ OLANAKLARIYLA TÜRK ORDUSUNUN GÖZETİMİ ALTINDA OLMASI" CHP'NİN BİR BAŞARISI (!) OLARAK GÖSTERİLİYOR

Kıbrıs'ta "bağımsız Türk Devleti" tezinin Denktaş'ın ağzından resmîyet kazanması ve BM 'de MC hükümetinin oynadığı diplomatik komedi, Kıbrıs konusunun yeniden iç politikanın en çok tartışılan konuları arasına girmesine yol açtı.

Kıbrıs'la ilgili olarak en çok tartışılan konu, doğal olarak Bağımsız Türk Devleti ve Türkiye'nin dünyada içine yuvarlandığı yalnızlık konusu. Bağımsız Türk Devleti tezi, Türkiye'de ve Kıbrıs'ın Türk kesiminde, Kıbrıs'la ilgili çözümü artırıcı önemli bir etken olarak açık görüş ayrılığına yol açmış durumda. Bugüne kadar genellikle Türkiye'nin resmî tezinin ayrıntıları tartışma konusu yapılırken, bu kez, uygulanacak yol konusunda doğrudan görüş ayrılıkları ortaya çıkıyor.

Öte yandan, bağımsızlık tezinin ortaya çıkması, bazı çevreler tarafından, Türkiye'nin BM'de ve tüm dünyada yalnızlığını artırıcı önemli bir etken olarak görülüyor. Bu çevreler, bu tezin bugün ortaya atılmasının büyük bir taktik yanlışlığı olduğunu, Türkiye'nin "bazı önemsiz tavizlerle" durumu yumuşatması gerektiği bir dönemde durumu aleyhimize çevirdiğini ileri sürüyor.

CHP'NİN TUTUMU

Konuyla ilgili diğer bir bulanıklık da, Cumhuriyet Halk Partisi'nin bağımsızlık tezi karşısındaki tutum. CHP yönetiminin Kıbrıs'ta bağımsızlığa taraftar mı, yoksa karşı mı olduğu açıklığa kavuşmuş değil. CHP Genel Başkanı Ecevit'in, Denktaş'ın hükümetin desteğini aldığını açıklamasının ertesinde bunun bir yanlığı olduğunu söylemiş olmasına rağmen, daha sonra bu konuda CHP tarafından hiçbir açıklama yapılmadı.

CHP'nin bu belirsiz tutumu, Ada'nın Türk kesiminde bağımsızlığın ilanına karşı olan ve genellikle "demokratik sol" çizgisi benimsediklerini ileri süren kuruluşlar tarafından da hoşnutsuzluk ve rahatsızlıkla karşılandı.

CHP Genel Başkanı'nın, öteden beri demeçlerinde hükümetin dış politikasını "kararsızlık ve gerekli adımları atamama" temelinden hareketle eleştirdiği biliniyor. CHP'de ve CHP'ye yakın çevrelerde, Türkiye'nin dış politikada düştüğü yalnızlığın, hükümetin bu tutumuna dayandırıldığı da hatırlarda. Bu açıdan yaklaşanlar, bağımsızlık tezinin de sadece "zamanlılığı" yönünden karşı çıkıyorlar.

YALNIZLIĞIN NEDENİ

Oysa Türkiye'nin Kıbrıs politikasında bugün içine düştüğü yalnızlığı "kararsızlık"la açıklamak mümkün değil. Temel nedeni, izlenen politikanın doğrultusunda aramak gerekli. MC hükümetinin Kıbrıs konusunda tutarlı bir politikası olmadığı, atacağı adımları hatta kendisinin de bilmediği doğru olabilir ve doğrudur. Bunlar, Türkiye'nin uluslararası planda dostluklarını yitirmesinde, yalnızlığa itilmesinde etkili olan olgulardır. Boşluğa doğru bu kayış, kuşkusuz, Türkiye'nin iç politikada içinde bulunduğu kargaşaya ve bunalımın yansımasıdır.

Türkiye'nin bu kargaşadan kurtarılması da ivedi bir sorundur. Ne var ki, CHP'nin kamuoyuna yaymak istediği gibi, görece bir siyasi istikrarın ülkeye egemen olması, Kıbrıs nedeniyle düşülen boşluğu ortadan kaldırmaya yetmeyecektir.

COĞRAFİ FEDERASYON TEZİNİN TALİHSİZLİĞİ

Kıbrıs sorununun Türkiye'yi uluslararası planda çıkmaza doğru itmeye

başlaması daha bağımsızlık "fikrinin" ortaya çıkmasından çok öncelere gitmektedir. Bunu da Ada'da "iki bölge, federasyon" tezinin ortaya atılmasına kadar geriye götürmek mümkün. Önemli olan, Kıbrıs'la ilgili önerilen çözüm yolunun, dünya uluslararası çoğunluğu tarafından desteklenir nitelikte olup olmaması. Bütün "iyi niyet"e rağmen, iki bölgeye dayalı coğrafi federasyon tezinin kaçınılmaz olarak Ada'nın taksimini yol açacak olması, geçen yaz ortasında Türkiye'nin yanında olan birçok ülkenin Türkiye'nin yanından çekilmesine yol açtı.

Bu açıdan, CHP'nin bugün Bağımsız Türk Devleti tezinin karşı çıkıp çıkamaması çok önemli değil. Daha önemlisi, CHP'nin Kıbrıs'la ilgili olarak önerdiği çözüm yolu. Bu çözüm yolunun Ada'da ve Doğu Akdeniz'de barışın devamını sağlayıcı, bölge halklarının güvenliği temin edici olup olmaması önemli. Muhalefete geçtiğinden beri CHP'nin de Kıbrıs'la ilgili böyle açık bir öneri ile ortaya çıkmaması, Cephe iktidarının kararsız tutumuyla haklı gösterilemez.

egemen sınıfların yalnızlığı

RAŞİT KAYA

Çağımız uluslararası ilişkilere yeni bir yön verdi. Bu yön sürekli olarak sosyal ve politik değişikliklere sahne olan dünyamızın bir özelliği. Uluslararası olaylar ve ilişkilerde bu değişimin dışında değil.

Türkiye'nin uluslararası planda yalnızlığında söz ediliyor. Bu doğru ama eksik. Dar anlamıyla bir ülkenin uluslararası planda hareket tarzını dış politikası belirler. Türkiye'nin uluslararası alanda yalnızlığına izlenen hatalı dış politika neden gösteriliyor. Dar anlamıyla bu da doğru. Yanlış olan Türkiye'nin Kıbrıs sorunu ile yalnız kaldığı görüşü. Böyle olunca, çözüm diye sunulanlar da yanlış olmaktadır.

Dar anlamlardan kurtulup temellere inmek gerekli. Sorun dış politikanın ne olduğunu ve temel devletlerin dış politikaları ile belirlenen uluslararası ilişkilerin gelişme yönünü saptayabilmek.

Bilim, bir ülkenin dış politikasının, sosyal ve ekonomik rejiminin niteliğiyle belirlendiğini gösteriyor. Yani iç politika gibi dış politikanın da temellerini tayin eden egemen sınıfların ekonomik çıkarları. Dar ve teknik anlamıyla dış politikanın amaç ve görevleri, dayanak noktaları, araç ve yöntemleri de bu saptamaya uygun olacaktır.

Üretim araçlarının özel mülkiyetine, insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan kapitalist sistemin dış politika motoru da doğal olarak iktidardaki sınıfın sömürü düzenini güçlendirme çabalarıdır. Bu çabalar ise etki alanlarını genişletme, yeni topraklar kazanma ve diğer halkları boyunduruk altına alma istemlerinden oluşur. Sistemin niteliğine uygun bu istemler de dış politikanın özelliklerini belirler. Böyle bir toplumsal içerik sonucu kapitalist ülkeler dış politikaları saldırgandır. Toprak ilhaka yönelik savaşlar açılır, askeri bloklar kurulur, silahlanma yarışı doğar. Emperyalist aşamaya geçişle bu saldırganlık daha da artar. Söylediklerimizin tanığı tarih. Örnek o kadar çok ki bir ülke halkına afyon çektirmek için savaştığı günlere gitmeye gerek yok.

Böyle biçimlendirildi ve yönlendirildi dış politika uzun süre geniş kitlelerin ilgisi dışında kaldı. Bugün tüm demokratik ve ilerici güçler, sosyalistler, en geniş kitleler dış politika alanında da mücadele ediyor. Sınıfsal temel yığınlar mal oldu.

Kapitalist sistemin niteliği ve dış politika anlayışı değişmedi. Ancak bu politikanın eskisi gibi tüm uluslararası ilişkilere yön verecek biçimde uygulanması olanağı artık yok. Kapitalist sistemi böyle bir politikadan vazgeçirecek tek etken, kendisine uygun olmayan yeni güçler dengesidir.

Kapitalizmin Türkiye'de sosyalizm, kapitalist sistemin karşıtı sosyalist sistem. Dünyada ilk sosyalist devletin kurulmasıyla yepyeni bir dış politika anlayışı da birlikte doğdu. Yeni tip devletin kuruluşundan bir kaç saat sonra tüm dünyaya açıklandı bu anlayış, bir barış çağrısı ile. "Savaş başvurulmuyacak, devletler arasında hak eşitliği, egemenlik haklarına, toprak bütünlüğüne saygı, her ülkenin kendi sorunlarına serbestçe çözüme ve geleceğini kararlaş-

tırma hakkı; tam bir eşitlik içinde karşılıklı ekonomik ve kültürel işbirliğinin geliştirilmesi..." Bunlar, barış içinde birarada yaşama ilkesinin temelleri idi.

Emperyalist devletlerin tepkisi "devrimi beşikte boğmak için" silaha sarılmak oldu. Uzun süre Sovyetler Birliği'nin uluslararası tüzel varlığını da tanımadılar. Yukarıdaki ilkeleri ortaya atan ilk sosyalist ülke, bu anlamda, uluslararası alanda yalnızdı.

Gelişim biliniyor. Emperyalizm, sosyalizmi ortadan kaldırmak için çaba ve tertiplerini sürdürdü. Soğuk savaş, askeri saldırgan paktlar, çevreleme (kuşatma) politikaları, içte ilkel bir antikomünizm, mac-cartıcılık...

Ne var ki, 2. Dünya savaşı sonunda sosyalizm bir dünya sistemi olmuştur. Ulusal Kurtuluş hareketleri sömürgeciligi parçaladı. Politik bağımsızlığı ekonomik bağımsızlıkla tamamlamak girişimleri yoğunlaştı. Kapitalist ülkelerde de, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm ilerici ve demokratik güçlerin etkinliği arttı. Bugün için, barış içinde bir arada yaşama kimsenin açıkça karşı çıkamadığı bir ilke. Uluslararası alanda ağırlık ve inisiyatif dünya ilerici ve barışçı güçlerine geçti. Artık, devletler, uluslararası planda, iç ve dış politikaları ile bir bütün olarak değerlendiriliyor. Çağımızın, barış, özgürlük ve toplumsal ilerleme yönündeki gelişimine ters düşenler uluslararası planda soyutlanıyor, yalnız kalıyor. İrkçi Güney Afrika, Rodezya, saldırgan İsrail ve faşist İspanya, hep önümüzdeki örnekler. Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası kuruluşlarda hep azınlıkta kalan ABD'nin durumu da ilginç. Ama Portekiz'in dünkü ve bugünkü durumu en öğretici olanı. Dün genellikle NATO üyeleriyle ilişkili Portekiz, bugün "eski dostlarına" "endişe" verirken, uluslararası planda çok büyük bir saygınlığa kavuştu.

Artık sözkonusu olan, böyle bir dünyada yer almak. İç ve dış politikaları ile birlikte. Ülkeler seçimlerini yapmak zorundalar. Ya çağın gelişimine uymak, yada çağdışı kalmak. Sorun, dış politika çözümleri önerirken bu bütünlüğü görebilmekte. Bu bütünlüğü gözönüne almadan, "şöyle yapalım, şunlarla yada bunlarla ilişkiler kuralım demekle kimsen aldatılmıyor.

Türkiye'nin yalnızlığı, bu temel gidişe direnmekten doğan bir yalnızlık. Ancak, artık Türkiye'de de uluslararası sorunlar, dış politika, giderek daha geniş kitlelerin günlük yaşantısına giriyor. Dış politikada "tek vücut olma", yada "geleneksel dostumuz, müttefikimiz..." çığırkanlıklarının anlamı açıklık kazanıyor. ABD Kongresinde Yunan lobisi, Batı Avrupa'da Helen hayranlığı masalları da pek dinleyici bulamıyacak. Fransa'nın Yunanistan'dan yana ağırlık koyması da yalnızca "Mirage" satışlarıyla açıklanamıyacak; Fransa'daki ve Yunanistan'daki milyonlarca sosyalist, demokratik, ilerininin örgütlü ağırlığını da hesaba katmak gerek.

Esasında uluslararası planda yalnız olan Türkiye değil, Türkiye'nin egemen sınıfları. Çünkü halk, geniş emekçi yığınlar, barış, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm yolundaki mücadeleye giderek daha yoğun olarak katılıyor.

ÖNEMLİ TEHLİKE

Muhtemel bir CHP iktidarıyla Türkiye'de görece bir siyasal istikrarın sağlanması, Kıbrıs sorununun o günde çözülmesi için yeterli olmayacaktır. Doğu Akdeniz üzerinde emperyalist emeller besleyen kapitalist devletler belki o zaman iç politikadaki belirsizliğin azalmasına dayanarak Türkiye'ye yaklaşabilirler. Ne var ki, CHP'nin Kıbrıs tezi aynı kaldıkça bağlantısız üçüncü dünya ülkelerinin o zaman da Türkiye'ye karşı tavrinin değişeceğini ummak, dünya politikasını değerlendirememek olur. NATO çevrelerinin o koşullarda Türkiye'ye yaklaşması ise, ancak örneği Ortadoğu'da Kissinger'in yaptığı gibi, kısa zamanda foyası meydana çıkacak ve her şeyi daha çok patlama noktasına getirecek bir formülün arayışı peşinde olacaktır. Bugün, CHP'nin herşeyden daha çok üzerinde düşünmesi gereken konu, emperyalist pazarlıklara dayanan bu tür-

bir "barış" formülüne ortamın sağlanıp sağlanmaması olmak zorunda.

CHP BİLDİRİSİ

CHP'nin Kıbrıs politikasının belirsizliği, 12 Ekim seçimleriyle ilgili olarak "Onurlu Bir Dış Politika İçin" başlıklı broşürde açıklıkla görülüyor. Geçen 20 Temmuz'da Kıbrıs'a yapılan askeri müdahalenin zamanın Başbakanı Ecevit tarafından hangi gerekçelere bakılarak desteklendiği hatırlarda. Bu gerekçelerin Ada'nın bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü korumak, bütün Kıbrıs Ada'sına özgürlük getirmek olduğu biliniyor. Bugün ise CHP'nin söz konusu bildirisinde Kıbrıs'a yapılan müdahalenin ve bugün Kıbrıs'ta ortaya çıkan durumun değerlendirilişi bundan çok farklı.

CHP bildirisinde, o zaman açıklanan bu gerekçelerden hiçbiri söz konusu edilmiyor. Buna karşılık, geçen yıl sadece ikinci planda ortaya konan gerekçelere sarıldığını görülüyor. Bunlar Kıb-

rıs'taki Türklerin haklarının korunması, Türklerin Rum baskısından kurtarılması olarak gösteriliyor. Kıbrıs'ta CHP'nin sağladığı ileri sürülen başarı da şu sözlerle yer alıyor: "Bugün Ada'nın kuzey kesimi, bütün doğal kaynakları ve öteki olanaklarıyla Türk Ordusunun gözetimi altındadır. Bu sayededir ki, Kıbrıs Türkleri bugün Rumların ekonomik ve siyasal baskısından kurtulmuş, Ada'nın kuzey kesiminde, kendi özgür yönetimleri altında yaşamaktadırlar."

MAKARIOS

Daha da ilginç, CHP Bildirisinde Makarios'un adaya dönmesi, Kıbrıs'taki olumsuz gelişmelerin başında sıralanmaktadır. Bildiriye göre, "Ecevit hükümeti işbaşındayken Makarios'un adaya dönmesi söz konusu bile olamıyordu." Bu sözler, Ada'nın bağımsızlığından hiç söz etmeyen CHP'nin, 15 Temmuz 1974'de Ada'nın meşru yönetiminin fa-

şist bir darbeye düşürülmesine karşı olup olmadığı sorusunu uyandırıyor. Ada'nın meşru yönetiminin devrilmesine dayandırılan bir müdahale, nasıl olur da bu meşru yönetimin yeniden kurulmasını engellemek için bir gerekçe olarak kullanılabilir?

CHP'nin bu politikasıyla Türkiye yi içine düştüğü yalnızlıktan kurtarması mümkün değildir. CHP Bildirisinde kullanılan dil, dünya devletlerinin barıştan yana çoğunluğunun hoş görmesine imkan olmayan bir dildir. Kaldı ki Türkiye'nin uluslararası plandaki yalnızlığı sadece Kıbrıs politikasıyla ilgili bir sorun değildir. Türkiye'nin üyesi bulunduğu askeri bloklar, uluslararası ilişkilerde girdiği yakınlaşmalar bu yalnızlığın temel nedenidir ve Kıbrıs bunalımı bunun yalnızca bir sonucudur. CHP'nin işe bu doğrultudaki geleneksel politikaya karşı çıkmadığı, üstelik şu seçim döneminde bu konuları iyice hasır altı ettiği görülmektedir.

Başkan
Giscard:
Yunan
dostluğu
değil
tekellerin
çıkarları

FRANSIZ TEKELLERİ YUNANİSTAN'DA

Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard d'Estaing 17 Eylül'de Yunanistan'a gitti. Fransız büyük tekellerinin bir büyükelçisi olarak gelen Giscard Karamanlis'in Yunan burjuvazisi hesabına hazırladığı mizansene göre bir Yunan hayranı olarak ortaya çıktı, 134 sözcük-lü bir de Yunanca söylev çekti havaala-nında. Ege'nin beri yakasında nice ağız-ların suyu aktı, neden bizi sevmiyorlar da Yunanlıları seviyorlar, ne zaman biz de onlar gibi adam yerine konacağız di-ye. MC'nin yalnızlığı bu olaya gerek duymayacak denli açık, ama NATO'nun bu iki "sivil" üyesi arasındaki "yakın" ilişkiler Türkiye'deki tüm iktidarların keyfini kaçırdı hep. Oysa Karamanlis ile Giscard arasındaki iki temel görüşme konusu, Yunanistan'daki Fransız yatırımları ile Yunanistan'ın AET ile olan ilişkileri oldu. Kıbrıs bu için süsü yalnızca.

DOST DOST DİYE NİCESİNE

Giscard Yunanistan'da demokrasinin geri gelmiş olmasına çok sevindiği söyledi. Bizim dostluğumuza güvenebilirsiniz, dedi. Yunan kültürüne ve uygarlığına olan hayranlığını dile getirdi. Oysa Giscard'ın ikiyüzlülüğü hemen sırtı-

yordu. Yedi yıllık faşist dönem boyunca Giscard'ın Fransa'sı BM Güvenlik Konseyi'nde Albaylar rejimi aleyhine tek kınayıcı söz sarfetmeyen Batı Avrupa devleti olmuştu. Daha kötüsü, Strasbourg'taki Fransız temsilcisi faşist albayların "olumlu bir blanço verebileceklerini" bile söyleyebildi. Dostluğa gelince, o bir alışveriş metadır emperyalizm için. Cherbourg deyince akla yalnız şemsiyeleri gelmiyor. Arap ülkeleriyle dostluk adına ambargo uygulanan İsrail'e dört tane koca savaş gemisikaçırıldı Giscard'ın Fransız'ından. İşte dostluk, işte güvenilirliği.

YUNANİSTAN'DA FRANSIZ SERMAYESİ

Fransa Yunanistan'ın ithalatında 4., ihracatında 3. sırada. Geçtiğimiz Nisan'da Paris'e giden Karamanlis'in AET'den istediği 480 milyon doların koparılmasına karşılık Fransız şirketleri kuzey Yunanistan'daki petrol yataklarına el atıyorlar. Yunanistan, renkli televizyon yayınları için Fransız yöntemi SECAM'ı yeğliyor, buna karşılık da bir dizi kredi sağlıyor Yunan burjuvazisine. Thomson ve Avrupa'nın en büyük alüminyum firması Pechiney Yunanistan'da

iyice yerleşmişler. Pechiney, dünya boksit üretiminin yüzde 4'ünü veren Yunanistan'da bu madenin önemli bir kısmına el koydu. Olağanüstü kolaylıklardan yararlanan Thomson ve Pechiney Yunan ekonomisinin büyüklerini ağları içine almış durumdadır. Giscard'ın yaptığı görüşmelerin temelinde bunların çıkarları yatıyor.

Fransa ABD'den sonra Yunanistan'ın ikinci silah satıcısı. Thomson'un verdikleri yanında asıl ağırlık, Dassault'nun F-1 Mirage uçaklarında. 1976 sonuna dek Fransa bunlardan 40 kadarını teslim etmiş olacak. Yunanistan kara ordusunun elinde balen 130 AM - X 30 tankı var, Fransız yapısı. Ayrıca savaş gemileri ve özellikle "Allouette" helikopterleri de önemli bir miktarda erişiyor.

Giscard Karamanlis görüşmeleri bu bakımdan Fransız silah sanayii için son kertede önemli. "Yüzyılın alışverişi"ni Amerikalılara karşı kaybeden Fransa şimdi daha küçük piyasalarda yetinmek durumunda. Kitlelerin baskısıyla Pentagone'dan uzaklaşmak zorunda kalan Karamanlis için de Fransız silahları bir seçenek oluyor. Karamanlis Fransa ile olan "ayrıcıklı" ilişkileri ile kitlelerin gözünü boyamak istiyor. Fransız

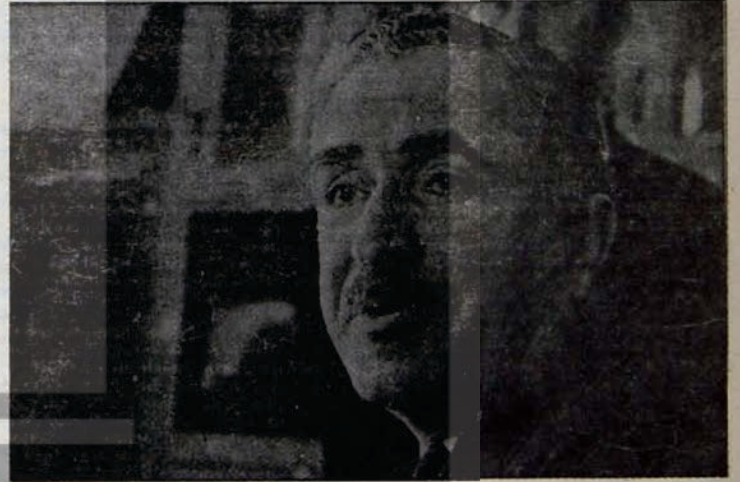
dostluğu ile ögünüyor. Oysa bu tantanalı el sıkışmaların ardında Fransız tekellerinin çıkarlarının korunması ve artırılması var. Aynı Fransa Türkiye'ye de rahatça silah satabileceğini çekinmeden söylüyor. Ama Türkiye'de kamuoyunun ilericiler bilinen bir kesimi bile ideolojik beslenme kaynakları olan Fransa'ya karşı kırılganlık, küskünlük içinde.

DOST KARA GÜNDE

Fransız sermayesinin çıkarlarını savunan Giscard Atina'da Karamanlis'le bu çıkarları arttırmamanın yollarını konuştu. Kasım'da Ankara'ya gelecek olan Fransız Dışişleri Bakanı Jean Sauvagnargues da TC yetkilileriyle aynı konuları konuşacak.

Dolayısıyla ilericiler, demokratlar, Giscard'a küsüp Fransa'yı bir bütün olarak "düşman" bellemesinler. Atina'ya silah taciri olarak gelen Giscard ve yandaşları ne 21 Nisan, ne de 12 Mart faşizmine karşı seslerini yükseltmedi. Buna karşılık Fransa halkı, Fransa işçi sınıfı, başta FKP ve CGT olmak üzere milyonlarca temsil eden ilericiler, demokratik örgütler Türkiye ve Yunanistan halklarının demokrasi mücadelesine omuz verdiler. Emperyalizmi ve onun temsilcisi Giscard'ı halktan, halkın örgütlerinden ayırmak gerek. O emperyalizmin hem Yunanistan'da hem de Türkiye'deki işbirlikçilerini baltadan ayırdığımız gibi.

DİNLER DEĞİL SINIFLAR ÇARPIŞIYOR

Başbakan Raşit Karaman: Yeterli bir kitle desteği yok.

ARA ANLAŞMASINA DİRENİŞ

7 - 8 Eylül gecesi Trablus kentinde başlayan olaylar açık bir iç savaş biçimini alarak sürüyor. Gerçi 20 Eylül'de Suriye'nin arabuluculuğu ile bir ateş-kes imzalandı, ama Başkent Beyrut'u kana bulayan olayların kolay kolay yatışacağı beklenmiyor. Çünkü bunalımın çözümü, bir kısmı Başbakan Raşit Karaman'ın programında yazılı bir dizi reform tedbirinden geçiyor, bunlar da öyle bugünden yarına yapılacak işler değil.

Kimler çarpışıyor; TRT'nin diliyle iki karşıt grup mu? Görünüşte hristiyanlarla müslümanlar çatıştığına göre sorunu bir din sorunu olarak görmek ve göstermek isteyenler var. Bu olayın yalnızca bir yanı. Görünüm, temeldeki gerçek nedeni örtmemeli. Aslında sözkonusu olan, ülke ekonomisine el koymuş bir avuç aile ve aşiretin baskısına karşı geniş kitlelerin verdiği bir mücadelenin yansımaları, bu hristiyan - müslüman cepheleşmesi. Müslümanların da içinde bulunduğu kesim, ilericiler ve demokratik bir akımı temsil ediyor. Yüzlerce ölü ile kaplanan Temmuz ve Ağustos sonu Zahle kanlı çatışmaları da aynı sosyo-ekonomik yapıdan kaynaklanıyordu.

Lübnan'ı Şikago'ya çeviren son çatışmalar Kissinger - Sedat ara anlaşmasından hemen sonra patlak verdi. Bu bir rastlantı değil. Bu "emperyalizme teslimiyet" anlaşmasına karşı tepkiler tüm Ortadoğu ülkelerinde olduğu gibi Lübnan'da da geliyordu. Kitlelerde böylesine kesin bir karşı - tavır oluşmasını önlemek için Amerikan emperyalizminin Enver Sedat işbirliğinde tezgahlandığı kanlı bir tertipte olaylar. Filistin Kurtuluş hareketine karşı düzenlediği kanlı saldırılarla ün yapmış bir faşist terörcü olan Falanj örgütünün lideri Pierre Gemayel'in Enver Sedat'ca "Yiğit Lübnanlı Yurtsever" olarak övülmesi boşuna değil. Çünkü, Arap halklarının ulusal kurtuluş savaşında bağımsızlıkçı ulusal güçler ile gerici ve emperyalizmden yana güçler her ülkede karşı karşıya geliyorlar. Çelişki aynı, her ülkede farklı biçimlerde ortaya çıkıyor. Lübnan'da Amerikan barışına karşı çıkan güçleri sindirmek, işte yüzlerce insanın ölümüne yol açan kanlı iç savaşın temeldeki nedeni.

OLAYLAR, AMERİKAN BARIŞINA KARŞI KİTLELERDE KESİN BİR KARŞI TAVRIN OLUŞMASINI ÖNLEMELİK İÇİN AMERİKAN EMPERYALİZMİNİN TEZGAHLADIĞI KANLI BİR TERTİPTİR

ÇÖZÜM ORTAK EYLEMDEN GEÇİYOR

Bir parlayıp bir sönen, her parladığında da onlarca ölüme yol açan iç savaş zaman zaman sağcı ve faşist unsurların ağır bastığı silah kuvvetler de katıldı. Şimdiki ateş - kes'in nereye dek gideceği ise belirsiz. Öyleyse çözümü nerede aramalı? Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Kerim Mirueh, bunalıma siyasal bir çözüm bulmak gerekir, diyor, ve bu çözümü getirecek güçlerin ülkede var olduğunu belirtiyor. Lübnan bunalımını bütün ile Orta-Doğu bunalımı içinde ele alan LKP, ülke ilericiler ve demokratik güçlerinden oluşan bir Yurtsever Cephe öneriyor. Enver Sedat'a rağmen Arap dünyasının birliğini sağlamanın yolu buradan geçiyor.

Bu Cephe'de Lübnan Komünist Partisinden başka İlerici Sosyalist Partisi, İki Baas partisi, sendikalar, öğrenciler ve gençlik kuruluşları ile çeşitli eğilimlerdeki ulusçu güçler vardır. Demokratik, anti-emperyalist bir Cephe, dışarda da Suriye, Cezayir, Libya ve Demokratik Yemen Cumhuriyeti'nin desteğine ve dayanışmasına sahiptir. Kanlı saldırıların solda bir kent olan Trablus'ta başladığına dikkatli çeken LKP MK üyesi Mirueh saldırıların gerici burjuvazinin egemen olduğu bölgelerden harekete geçtiğini vurguluyor ve şöyle diyor: "Filistinlileri desteklemek ve ara anlaşmasınan karşı çıkmak için iç çelişkilerimizi ikinci plana atmalıyız. Enver Sedat, 'teknik' bir görünüş altında ABD emperyalizminin bölgeye yerleşmesini sağladı, böylece de bütün bir Arap dünyasını karşısına aldı, yapayalnız kaldı.."

ALPAGUT OLAYI

Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Kurthan Fişek, 1970 Temmuzunda yayınlanan "Alpagut Linyit İşletmesi İşgalinin Birinci Yıldönümünde" adlı incelemesinin bir yerinde şunları söylüyor: "İşletme düzeyinde de olsa, 'bilinç' unsurunu içerse de, içermese de, pratikte tartışmasız bir sosyalist yük taşıyan bu 35 günlük 'yönetim denemesi', bir kayan yıldız gibi, göründü ve kayboldu. Alpagut'ta hayat, şu anda, hiç birşey olmamış gibi, devam ediyor". (Emek, Temmuz 1970, S. 33) Türkiye'nin küçük bir yöresinde kendiliğinden ortaya çıkan bu işçi hareketinin kalıcı etkiler bırakmasını beklemek mümkün değil. Alpagut, hiç bir şey olmamış gibi yaşamını sürdürüyor. Ancak olayın kendisi, devrimci pratik içinde kalıcı bir yere sahip. Kalıcı, kalıcı olduğu kadar öğretici ve düşündürücü.

Alpagut Olayına, devrimci pratik içinde bu kalıcı yeri kazandıranları üç bölüme ayırmak mümkün. Bunlardan birisi, doğrudan doğruya olayı yaratanlar. Alpagut linyit işletmesinde çalışanlar. İkincisi, Kurthan Fişek'in kendisi. Bu olayı, sıcaklığına ve belgelere dayanarak inceleyip devrimci pratiğin arşivine koyduğu için. Üçüncüsü ise Dostlar Tiyatrosu. Alpagut Olayı'nı, Kurthan Fişek'in incelemesine sadık kalarak oyunlaştırıp kütülemeye götürenler.

Dostlar Tiyatrosu'nun Alpagut Olayı'nı seyredenler, bu başarılı oyunda seyrettiklerine inanıyorlar. Olayın ve konuşmaların, linyit işletmesine el koyan köyden kopmamış yarı rıgat işçilerin karşılaştıkları sorunların ve bu sorunlara verdikleri cevabın gerçek olduğuna inanıyorlar. Bir çoğuna, buradaki konuşmalar, çoğunluğu okuma - yazma bilmeyen ve Çorum'a bile inmemiş maden işçilerinin gerçek konuşmaları gibi gelmiyor. Sanki eğitim içinyayınlanmış ve piyasada örnekleri çoğalan sol kitaplardan derlenmiş bir senaryo gibi geliyor. Aslında konuşmaların, ortaya çıkan sorunların hepsi gerçek. Bunların en önemlileri, Kurthan Fişek'in incelemesinde, yerel gazetere dayanılarak sergileniyor.

Gerçeği oyun haline getirenler, Haşmet Zeybek ile Dostlar Tiyatrosu İşçi Kolu. Gerçekten, slogan kullanmanın çekiciliği ve tuzağına düşmeden bir büyük oyun çıkarmışlar. Herkesin ilgi ile seyredebileceği, bol bol güllüp bol bol üzüleceği ve bu arada da bol bol düşüneceği bir oyun.

Herkesi düşündürmesi gereken bir olay, bir inceleme ve bir oyun var. Alpagut'un köylerinden gelen tam proleterleşmemiş maden işçileri, üç ay ücretlerini alamayınca işletmeye el koyuyorlar. Greve karşı kayıtsız, ağırbaşlı maden işçisi İsmet'in bebeğinin "ilâç için" bir ciğer bulamama yüzünden ölmesinin, günlerin ve ayların birikiminin patlamaya dönüşmesinde etkin bir rolü var. Bebeğin ölümü, barut fıçısına yaklaştırılan bir alev gibi. Ölümden hareket doğuyor.

Bundan sonrası kendi akıcılığı içinde. İşçi konseyleri, üretimin işçi kontrolüne geçmesi, satış sorunu, bir birini izliyor. Eski yönetimden kalma "uzmanların kullanılması" da ayrı bir sorun. Her yerde karşılaşılan bir sorun. Çimento romanındaki eski yöneticinin fabrikanın işletmeye açılmasında kullanılması gibi. Bu sorun, çok fazla sorun yaratmadan çözülebiliyor. İşçi yönetimi, kendi uzmanlarını yetiştirinceye kadar, çok yakın bir denetleme ile eski dönemin uzmanlarını kullanıyor. Yakın denetleme için fazla bilgiye ihtiyaç yok. Geri teknoloji maden işletmesinde "toplama ve çıkarma" bilmek yeterli. Oyunda, ilk okul mezunu Fazıl, Olay'da Mustafa Kuru, bu işin üstesinden başarı ile geliyor.

Olay, işçi ve maden ocakları dışında yöre ile kenetlenmemiş olan işletmedeki işçi yönetiminin, düzenden çok büyük direniş gördüğünü ortaya koyuyor. Çorum'un düzeninden. Küçük Alpagut işletmesinin etrafında bile Çorum yöresinde büyük bir menfaat ağı örülü. Bütün bunlar, Çorum'da küçük ve ileri bir örgüt düzeyine karşı. İşçi örgütünün bastırılması sadece Ankara için değil, bunlar için de gerekli. Gerekli olan da bir süre sonra yapılıyor.

İşin burası çok fazla önemli değil. Çünkü Dostlar Tiyatrosu'nun oyunun sonunda seyirciye duyurduğu gibi jandarmaların gelmesiyle Alpagut Olayı sona ermiyor. Olay, bir anlamda, her gün devam ediyor. Alpagut Olayı'nın kalıcı niteliği, kendiliğinden başlayıp jandarma ile son bulmasında ileri gelmiyor. Kalıcılık, çok kısa süreli olsa da, ortaya çıkardığı örgüt düzeyi ve karşılaştığı sorunlarla ilgili.

Sorunların bir bölümüne değinildi. Bunlar çözüm bulunabilen sorunlar. Bir de olayın kısa süresi içinde çözüm bulunamayınlar var. İşgücünün ödüllendirilmesiyle ilgili: Devamlı çözüm olarak üç öneri ortaya çıkıyor. Katkıya, ihtiyaca göre ve eşit olarak bölüşüm. Proleterleşmenin olmadığı bir işçi topluluğunda ihtiyaca göre veya eşit bölüşüm önerilerinin geri, bu yüzden de farklı beceri düzeyi gerektirmemesinin etkili olduğu anlaşılıyor. Geri teknoloji ileri bir örgüt düzeyinde katkılarının eşit olacağını beklemek gerek. Ancak aile büyüklüklerinin farklılığı nedeniyle ihtiyaçların da farklı olacağı açık. Bu anlamda en eşitçi dağıtım, ihtiyaca göre dağıtım olacak. Alpagut'ta perde, maden işçilerinin bu sonuca varmasından önce kapanıyor.

Maden işçilerinin yarattığı Alpagut olayı, Kurthan Fişek ve Dostlar Tiyatrosu'nun katkılarıyla kalıcı ve üzerinde tartışılacak bir niteliğe kavuşmuş durumda. Bundan sonra sıra her halde Haziran olaylarında.

Y.K.

sergi kitabevi

SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ
SERGI KİTABEVİ

KLASİK PLAK / KİTAP

ESKİ BÜYÜK SİNEMA İÇİ ANKARA

ÖDEMELİ KİTAP GÖNDERİLİR

ÖNCÜ KİTABEVİ

■ BİRİNCİ ENTERNASYONAL Jacques Duclos - 15.—

■ BABEUF 'Hayatı - Eserleri ve Siyasal Savunması' Josette Lépine - 10.—

■ KADIN ve MARKSİZM Marks - Engels - Lenin - Stalin - 20.—

■ TÜRKİYE'DE İLK SENDİKALA - Sarıklıada 1932 İbrahim Topçuoğlu - 10.—

■ TÜRK TOPLUMUNDA SOSYAL SINIFLAR İbrahim Türk - 10.—

■ SİYASİ DÜŞÜNCE HÜRİYETİ VE 1961 TÜRK ANAYASASI Bülent Tanör - 15.—

■ İZDÜŞÜMÜ Balaban - 15.—

■ ATEŞ Henri Barbusse 30.—

■ AYDINLIK Henri Barbusse - 12.50

■ SOVYET ŞAIRLER ANTOLOJISI 67 Şair (Beraat et ti) 15.—

■ GARİBİN HOROZU Rifat Ilgaz 10.—

Öncü Kitabevi : Babıalı Cad. No: 8

No : 8 Çağaloğlu/İstanbul

KIBRIS HALKÇI PARTİ GENEL BAŞKANI:

Alper Orhon

PARTİ OLARAK BİZİM GÖRÜŞÜMÜZ
COĞRAFİ TEMELE DAYALI
İKİ TOPLUMUN AYRI AYRI BÖLGELERDE OTURDUĞU
FAKAT BAĞIMSIZ BİR ADA ÜZERİNDE
FEDERAL DEVLETTİR

● Kıbrıs'ta bağımsız bir Türk Devletinin ilânına neden karşı çıktınız?

● İki nedeni var; birincisi partimiz açısından, diğeri ise Türkiye açısından. Bildiğiniz gibi bizim Halkçı Partinin benimsediği politika federal çözüm politikası idi. Halkçı Parti'nin benimsediği bu politikasından ayrılmak için ise, Türkiye ile işbirliği içinde hareket edilmesi gereği programımızda yer almıştı.

Sayın Denktaş bağımsızlık ilân etme arzusunun belirttiği zaman ve bu arzuyu da bir tehdit olarak ortaya attığı zaman, tabii ki Denktaş'a bu konuda ne kadar Türkiye ile işbirliği içinde hareket ettiğini sorduk. Yeterli bir gerekçe görmediğimizden dolayı parti programımızdan şaşmadık ve bağımsızlığın bugünkü koşullar içinde hem Türkiye'nin çıkarlarına hem de Kıbrıs Türkünün çıkarlarına aykırı bir davranış olduğu kanısına vardık. Dolayısıyla bağımsızlığı bugün için tasvip edemeyeceğimizi ve bunu bir tehdit olarak kullanılmıyacağından parti olarak desteklememe kararını aldık.

Parti olarak bizim görüşümüz coğrafi temele dayalı, iki toplumun ayrı ayrı bölgelerde oturduğu, fakat bağımsız bir ada üzerinde federal devlettir. Yalnız bugün için kelimesini vurgulamış değilim, vurgulamak istediğim şudur: 20 Temmuz'un bir anlamı vardır. Ada'nın bağımsızlığını korumak, Ada'nın Yunanistan'a ilhakını önlemek, Kıbrıs Türkünün imhası için girişilecek bir girişimi baltalamak. 20 Temmuz'un anlamından şaşacak bir neden yoktur. Yalnız şu gerçek vardır; Kıbrıs Türkünün tek başına bu kadar önemli bir konuda karar veremez. Nedeni şu: Türkiye'yi de bağlayıcı bir karardır bağımsızlık ilanı. Bu nedenle Partimizin devlet şekli üzerine görüşlerinin ele alındığı paragrafların birinde denir ki coğrafi temele dayalı federasyondan herhangi bir sapma Türkiye ile işbirliği içinde yapılır. Buna dayanarak, Denktaş'ın Türkiye ile ne kadar işbirliği içinde hareket ettiğini tespit etmek, ve parti programımızda bir değişiklik gerekir mi diye durumu tespit etmek için ben Türkiye'ye gelmiş bulunuyorum.

● Bununla, partinizin programını Türkiye'deki duruma göre değiştirebileceğinizi mi söylemek istiyorsunuz?

● Partimizin görüşü coğrafi temele dayalı federasyondur. Şimdi bundan sapabilmek için, hele bir partinin bu kadar büyük yatırımlar yaptığı bu görüşten sapabilmek için olağanüstü gerekçeler gerekir. Şimdi, bu gerekçeler var mı yok mu? Biz bunun cevabını arıyoruz. Kanımca bu görüşü değiştirecek, bu politikayı değiştirebilecek hiç bir delil bulamamış durumdayım. Yani Denktaş'ın bu girişimi tamamen tek tarafı, kendi düşüncelerine dayanan, kısa görüşlü bir girişimdir. Yersizdir ve hatta Kıbrıs politikamızı baltalayıcı özellik taşımaktadır.

● Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti çerçevesinde göçmenler sorununu çözmek için görüşünüz nedir?

● Hatırlarsanız 63 - 64 olaylarından sonra Kıbrıs Türk Toplumunun büyük bir çoğunluğu da aynı şekilde göçmen durumuna sokulmuştu. 12 yıldır göçmen durumunda olan Kıbrıs Türklerinin durumu hiç bir ülke eğilmemişti. Birleşmiş Milletler'de 63 - 64'de bir sürü karar çıkmış olmasına rağmen Kıbrıs

Türk toplumunun çıkarları, ekonomik olanakları hatırla yaşam hakkı elinden alınmaya devam edilmiş, ve göçmen psikolojisi içinde bu göçmenlerin eritilmesi politikası güdülmüştü. Kanımca, Barış hareketinden sonra bir grup Rum göçmen olmuştur. Bunların da sorunları vardır ve çözüm gerektirir. Yalnız göçmen sorununa çözüm getirilmeden önce yeni federal sistemin ne gibi bir raya oturtulacağı tespit edilmelidir. Bundan dolayı Halkçı Parti federal çözüm nasıl olur iki devletin üstündeki ana kuruluşun yetkileri nasıl saptanır, ilk etapta ele alınması gereken konu olduğu ve ondan sonra göçmen sorununun, toprak sorunlarının ele alınması görüşündedir. İlk etap göçmen sorununa, hudut meselelerine el atmak kanımca yanlış bir tutumdur. Bunları toplumlar arası görüşmelerde ilk iş olarak öne sürmek, anlaşmayı güçleştirir kanısındayım ben.

● Kıbrıs Rum kesiminde Makarios başkanlığında bir ulusal dayanışma kurulmuştur. Bu Türk kesimi için de söylemek mümkün mü?

● Hayır. Mümkün değildir. Barış hareketinden sonra Yunanistan'ın teklifi ile Makarios başkanlığında bir ulusal dayanışma konseyi kurulmuştur. Burada her siyasi partinin temsilcisi bulunmakta ve işbirliği içinde dış politikayı saptar durumdadır. Aynı şeyi biz de Denktaş hükümetine teklif ettik. Kıbrıs Türkünün en azından dış politikada işbirliği içinde hareket etmesinde yarar vardır dedik ve bize verdiği cevap gerekirse bir konsey kuralım, olmuştur.

Fakat Rum kesimindeki bu işbirliğinde devamlı çatlamalar meydana gelmekte ve son iki hafta önce bu çatlamalar başlamıştır. Makarios ağır basıyordu ilk etapta, fakat son zamanlarda AKEL lehine güçler dengesi tekrar değişmiş durumda. Fakat kanımca köklü çatışmalar başlamak üzere Güney'de.

Denktaş'ın bugünkü tavrı ile Türkiye'de bunun gerçekleşmesi mümkün değil. Şu koşullar olursa belki mümkün olur: Bugüne kadarki dış politikadan sapılacağı zaman, bir tartışma yapılırsa bir güçbirliği ortaya çıkar. Bugüne kadar Denktaş bizi muhatap bile kabul etmemiş. CTP'yi de muhatap kabul etmemiş. Fakat bundan sonra atılacak adımda bize danışılması için almacak tedbirler üzerinde duruyoruz; ne kadar başarılı oluruz bu Denktaş'ın anlayışına, kişisel tutuma bağlıdır.

● CTP ile olan ilişkilerinizi Kıbrıs konusuna getirilen çözüm açısından ve diğer ilginç gördüğünüz yönlerden değerlendirir misiniz?

● CTP dört yıllık ve azınlık bir gruba hitab eden bir parti. Biz, partimizi kurarken tüm demokratik güçleri birleştirme çabası güttük. CTP bu platform üzerinde bizle birleşmeyeceklerini ve ayrı bir parti olarak kalmak istediklerini söylediler ve ayrı bir parti olarak kaldı. Yalnız şu var; işittigimize göre seçimde bizim bir güçbirliği yapmak istediklerini söylediler. Fakat burda benim görüşüm şudur: CTP ile veya herhangi bir partiyle bir güçbirliği yapmadan tarafların güçleri üzerine biraz fikrimiz olması gerekir. Kanımca seçimlere kadar biz Ada'nın en güçlü partisi olarak çıkacak durumdayız. Durum böyle iken CTP kendi gücünü ispatlayamazsa ben onunla işbirliği yapılmaz yarar görmeyiz. Fakat yine de parti organları bu konuda karar vermek ile yetkilidirler. Merkez Yönetim Kurulu bir kaç ay içerisinde bu konuda karar verecektir.

Fikir olarak CTP de bizimle federal çözümden birleşiyor. Bağımsız bir Ada istemektedir. Fakat CTP'

nin bir takım geçmiş ilişkileri vardır ki, bu ilişkiler Denktaş yönetimi tarafından kolayca istismar edilebilmekte. CTP'nin görüşlerini derinlemesine bilmiyorum, sadece bağımsızlık konusunda bir gece küçük bir temasımız oldu. Bağımsızlık konusunda hemfikiriz. Bunun dışında bizim gibi açık bir politika gütmüyorlar. Biz partiyi tabandan yukarı doğru oluşturma politikası içerisindeyiz. Gizli kapaklı hiç bir işimiz yoktur. Toplum ne ise onu olduğu gibi yansıtmaya çalışır bir görüş içerisindeyiz. Benimsediğimiz politika da demokratik sol ilkeleri kapsar. CTP görüşlerini açık olarak ortaya koymadığı için daha somut şeyler söyleyeceğiz.

● Anti - demokratik baskılar belirli çevrelerin ilişkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?

● 20 Temmuz'dan önce Ada'da, bütçesinin tümünün Türkiye'den gönderildiği ve küçük bir muhtarlık düzeni içerisinde idare etmeye almış bir Kıbrıs Türk Yönetimi vardı. Bu yönetimin başında Denktaş vardı. VE Denktaş'ın kendi etrafına seçmiş olduğu çeşitli, o günlerde üye denilen şimdi bakanlığa terfi eden kişiler bulunurdu. İdari düzen küçük boyutlara göre hesaplanmıştı. Toplumsal ilişkiler, devlet toplum ilişkileri ise yine küçük bir zümreye hitab eden bir şekilde ele alınmakta idi. Bir örnek vereyim: Mesela, Türkiye'den on milyon sterlin yılda bir yardım yapıldı. Bu bütçenin muayyen bir kısmını Denktaş yönetimi harcardı. Büyük bir kısmı Türkiye'ye iade edildi. Bu harcama mekanizmasının parçası olarak Ticaret Odası Temsilcisi toplumdaki, Kıbrıs koşullarına göre birkaç büyük fabrika ve tüccar bulunmaktaydı. Yani küçük bir idari mekanizma ve bu idari mekanizmanın etrafında yoğunlaşmış bir küçük çıkar grubu Türkiye'den gönderilen menfaatlardan yararlanabiliyordu. Öbür tarafta 2000'i aşkın lise mezunu, okul mezunu iş ister ve iş bulamazdı. Devletin ekonomik politika diye bir politikası yoktu. Bundan ötürü üniversite mezunu bir yıl, iki yıl, beş yıl, altı yıl işsiz kalıp bir asalak olarak toplumda işkence çekmeye mecbur edilirdi. 20 Temmuz geldi, o zaman herkesin ilgisini terk ettiği bir yığın kaynak ortada kaldı. Bunlar turistik, tarımsal, sanayi tesisleri gibi şeyler... Bunları hangi açıdan bir yıl, iki yıl, beş yıl topluma, topluma yarar için değerlendirilebilirlik, sorunlarına ben dayarı gönderildiğimize eğilmeye çalıştım. Koordinasyon bakanı iken. Ve tutuk bir İktisadi Devlet Teşekkülleri silsilesi kurma yolunu seçtik. Bir örnek vereyim size Sanayi Holding diye bir kuruluş kurduk.

Sanayi Holding kurulana kadar ben gerek Güney'den gelen göçmen, gerek Kuzey'de bundan da işsiz olan bir grup mühendis, işletmecisi gibi olan Kıbrıs gencini bir araya topladım. Ve sanayi tesislerinin bakımı ve ıslahatına hazırlama projesi adı altında, çok düşük ücretlerle ve herkesin isteyerek yaptığı bir projeye başladık. 600 kişi bu tesisin bakımını yaptı, envanterlerini çıkardı ve yonetime hazırladı. Sanayi holdingini kurduk. Hemen sanayi holdinginin başına Denktaş grubunun ve Türkiye'den aynı zihniyette kişiler getirdi. Dolayısıyla sanayi tesislerini ıslahatına eğilmeye aksatabileceğini elde ettiler.

Amaç burada benim gözleyebildiğim kadar "devlet sanayii işletemez" düşüncesini yaymaktı ve bunda da başarılı olduk bir derece. Bundan sonra sanayi tesislerini Türkiye'den de gelen birkaç zengine ve ona buna peşkeş çekmeye başladılar. Politika, işletmelerin özel kesime devredilmesidir. Bunun dışında kooperatifleşmeyi engellemek için ellerinden geleni yaptılar. Kredi yolsuzlukları var, arazi konusunda çeşitli çıkar gruplarının durumu var. Sanayi tesislerinin ihale maskesi altında şu veya bu kişiye devredilmesi sorunu var. Ve bunun gibi yolsuzluklardır Denktaş yönetiminde olan yolsuzluklar.